

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

12. ja v Celovcu
n. d. v. post. Klagenfurt
P. b. b. 7 šilingov
n. d. v. post. 25 šilingov
ce. d. v. post. naročnina 250 šilingov

P. b. b.

LETNIK XLI.

CELOVEC, PETEK 31. OKTOBER 1986

ŠTEV. 44 (2300)

„Le vkup, le vkup, uboga gmajna, za staro pravdo zdaj bo drajna...“

Dne 16. novembra bodo na Koroškem volitve v Kmetijsko zbornico. Pri teh volitvah sodeluje le del koroškega prebivalstva, ker gre pri zbornici za stanovsko zastopstvo kmetijstva. Za nas koroške Slovence pa so te volitve kljub temu velikega pomena.

- Kmetijska zbornica ima zakonito določen vpliv pri kmetijski zakonodaji in zlasti pri javnih ukrepih v korist kmetijstva.
- Gospodarski razkroj našega malega in srednjega kmečkega posestva se nadaljuje in njegova posledica – odseljevanje – močno škoduje in spreminja narodnostni sestav na južnem Koroškem. Še vedno prihaja naša avtohtona zemlja v tuje roke.
- Mnogi pripadniki slovenske narodne skupnosti razpolagajo z manjšimi ali večjimi zemljišči. Toda zaradi razdrobljene strukture ekonomsko ne morejo več gospodariti in pogosto ne vedo, kaj naj počnejo z zemljo.
- Kmetijska zbornica skorajda na nobenem področju ne upošteva ena-

kopravnosti slovenskega jezika. Od kmetijskih strokovnih šol, kmetijskega izobraževanja odraslih, kmetijske pospeševalne službe, pri „Landjugend“ pa tja do glasila Kmetijske zbornice „Kärntner Bauer“ – povsod je slovenščina nezaželena in izrinjena.

● Stranke, ki kandidirajo pri volitvah v Kmetijsko zbornico, pri svoji volilni propagandi ne poznajo našega jezika in v svojih volilnih predlogih tudi ne našega človeka.

Izid zadnjih kmečkozbornskih volitev leta 1981 je pokazal, da smo koroški Slovenci slej ko prej prisotni na celotnem ozemlju naše avtohtone naselitve. To dejstvo sta Slovenska kmečka zveza in Skupnost južnokoroških kmetov tokrat še posebej upo-

predsednik ZSO
Feliks Wieser

števali, saj prihaja prvi kandidat tokrat iz Zilje. Iz naše doline torej, ki je nekateri arhitekti avstrijske manjšinske zakonodaje v zakonu o narodnih skupinah sploh ne upoštevajo več. Ostali kandidati in kandidatke so enakopravno porazdeljeni po Rožu, Podjuni in Zilji.

● Skupnost južnokoroških kmetov upošteva celotno narodnostno mešano ozemlje od Šmohora do Labota, tako pri svoji sestavi kandidatov in kandidatke kot tudi pri svojem programu, ki obsega tako gospodarske kot narodnostne komponente enakopravnosti.

● Skupnost južnokoroških kmetov zajame vse sloje kmečkega prebivalstva, od polkmeta-delavca preko malega in srednjega kmeta pa tja do večjih posestnikov. Prav tako enakopravno vključuje kmetice. Za sodelovanje pa nagovarja tudi nemškogovoreče stanovske tovariše.

● Skupnost južnokoroških kmetov se bo v tej mandadni dobi bolj odločno postavila proti različnim monopolnim pozicijam, ki sta si jih ustvarila Bauernbund in Raiffeisenverband.

● Skupnost južnokoroških kmetov krepi enotnost obeh osrednjih organizacij. Je dejansko organizirana kot nadstrankarska iniciativa južnokoroških kmetov in kmetic, ki nagovarja vse ne glede na idejnopolitično pripadnost; nikogar ne izključuje že vnaprej, ne ustvarja narodnostnega geta, temveč se široko odpira tudi tistim slovenskim kmeticam in kmetom, ki se sicer iz kakršnihkoli razlogov odločajo za podporo drugih volilnih skupin.

Zagotovimo mir – ohranimo skupnost!

V zadnjih mesecih so tri deželnozbornske stranke vprašanje manjšinskega šolstva postavile v središče javnega razpravljanja, o pedagoških izboljšavah dvojezičnega pouka pa ni več govora.

KHD je za začetek novembra napovedal veliko prireditev, da bi podprl svojo zahtevo po ločitvi nemško in slovensko govorečih učencev. Tako hoče pred volitvami na deželne stranke pritisniti, da bi to zahtevo izpolnile. Podpihovanje nacionalističnih čustev naj bi tudi povečalo prepad med narodoma, kajti razširjanje napačnih informacij in fanatično zahtevanje ločitve postavlja njuno sožitje vedno znova pred hudo preskušnjo. Večina koroškega prebivalstva ločitev odklanja. Gotovo pa veliko ljudi v ozračju nestrpnosti, ki ga ustvarjata predvsem KHD in koroška FPÖ, le težko v miru premisli, kakšne so prednosti skupnega učenja za otroke obeh narodnosti.

Samo skupen dvojezični pouk je lahko podlaga za socialno razumevanje in zavest skupnosti med otroki, samo skupna vzgoja lahko pomaga odpraviti predsodke in sovražne podobe. Samo ohranitev skupne šole in pospeševanje dvojezičnosti zagotavljata vzgojo za mir, strpnost in enakopravnost. Teh ciljev avstrijske šole ne smemo spodkopati ravno v

letu, ki ga je Organizacija združenih narodov proglasila za leto miru.

Ravno Koroška, ki inna v prostoru Alpe-Jadran važno posredniško vlogo, bi s svojo skupno šolo mogoča biti vzor za medkulturno sporazumevanje in za mednarodno prizadevanje za mir. Od mladih let bi se otroci lahko navajali na to, da je mir pogoj za družbeno pravičnost, da je solidarnost nasprotje od ločitve in konkurence.

Radi bi opozorili na to, da se bo tudi konferenca o varnosti in sodelovanju v Evropi, ki se začne 4. novembra na Dunaju, ukvarjala s to tematiko. Mednarodna javnost bo avstrijski prispevek h kulturi miru merila tudi po tem, kako pri nas delajo z manjšino.

Ne le mir, tudi apartheid se lahko začne doma! Ločevanje in izločevanje ne moreta biti rešitev, kajti ločevanje povzroča prepir, izločanje ustvarja geto.

HOČEMO dvojezično šolo, skupen pouk, enakopravnost slovenskega jezika in kulture, strpnost, mir in solidarnost v deželi, in Koroško brez nacionalističnega hujskanja.

Zato poziva Nadstrankarski komite za ohranitev dvojezične šole:

8. novembra 1986
bomo med 12. in 14. uro
sklenili

**MIROVNO
VERIGO**

okrog deželne vlade,

nato pa bo
v Mladinskem domu
(Mikschallee 4)

kulturna prireditev.

Kandidati SJK med volilci

SKUPNOST JUŽNOKOROŠKIH KMETOV prireja v sodelovanju s Slovensko kmečko zvezo ter krajevnimi odbori obeh osrednjih organizacij volilne sestanke po krajih južne Koroške. Na teh sestankih kandidati SJK predstavljajo svoj volilni program ter se z udeleženci, se pravi s svojimi volilci, pogovarjajo o njihovih problemih in o tem, kako bi v kmetijski zbornici najbolj uspešno zastopali njihove koristi.

Med drugimi je bil tak sestanek v Železni Kapli, kjer sta se zborovalcem predstavila vodilna kandidata SJK Janko Zwitter in Stefan Domej, navzoča pa sta bila tudi podpredsednik ZSO Franc Kukovica in tajnik NSKS Franc Wenedig. Poleg perečih vprašanj kmetijstva je bilo ugotovljeno, da je nastop SJK tudi velikega narodnopolitičnega pomena, ker tokrat nobena druga stranka oz. volilna skupina ne upošteva slovenskih kmetov in njihovih specifičnih problemov.

Kljub protimanjšinskemu pritisku:

Število prijav k dvojezičnemu pouku naraslo!

Na tistih 82 ljudskih šolah na Koroškem, na katerih lahko obiskujejo otroci tudi dvojezični pouk, je letos vsega vpisanih 5692 otrok, kar je za 15 manj kot v lanskem šolskem letu. Na 65 od teh 82 ljudskih šol so vpisani otroci tudi k dvojezičnemu pouku; skupno jih je 1130 ali 19,85 odstotka vseh vpisanih otrok. V absolutnem številu to pomeni, da je vpisanih 32 otrok več kot lani, procentualno pa je to prirastek za 0,79 odstotka, pri čemer pa je treba še omeniti, da je procentualni delež glede na skupno število vseh vpisanih otrok v primerjavi z lanskim šolskim letom še za nekaj več narasel.

Poleg teh prijav na dvojezičnih ljudskih šolah je treba tudi omeniti, da je vpisanih v 24 predšolskih razredih in 3 predšolskih skupinah vsega skupaj 264 otrok, od teh pa jih je prijavljenih k dvojezičnemu pouku 31 ali pa 11,74 odstotka.

Otroci, ki so prijavljeni k dvojezičnemu pouku se razdelijo sledeče: 50 jih je prijavljenih na šestih enorazrednih ljudskih šolah, 174 na 14 dvorazrednih šolah, 14 na dveh trirazrednih in 892 na 43 štiritirazrednih ljudskih šolah.

Pouk slovenščine obiskuje na 15 glavnih šolah 311 glavnošolskih učencev. Od teh jih je po manjšinskem šolskem zakonu prijavljenih 110, 129 jih obiskuje slovenščino kot alternativni jezik, 72 pa kot prosti predmet.

Na 1. šolski stopnji ljudske šole je vpisanih letos vsega 312 otrok za dvojezičen pouk. Od tega jih obvlada po statistiki deželnega šolskega sveta slovenski pogovorni jezik 101 v normalnem obsegu, 55 slabo, 156 pa jih je takih, ki nimajo nobenega predznanja slovenščine.

Na zvezni gimnaziji za Slovence je vpisanih 433 otrok, od tega 250 na spodnjih stopnjah. Eno- in triletno dvojezično strokovno šolo za ženske poklice v Šentpetru pri Šentjakobu obiskuje v letošnjem šolskem letu 86 gojenk.

Pouk slovenščine na srednjih in višjih šolah obiskuje letos kot prosti ali alternativni obvezni predmet 216 otrok.

Vsega torej obiskuje v letošnjem šolskem letu na področju manjšinskega šolskega zakona 2207 dijakov predmet slovenščino oz. so prijavljeni za slovenski ali nemški in slovenski pouk, kar je v absolutnem številu za 17 več kot v lanskem šolskem letu.

V primerjavi z lanskim letom je torej zabeležen sicer bolj skromen, a spričo vladajočega pritiska zoper dvojezični pouk zelo razveseljav prirastek prijav k dvojezičnemu, skupnemu pouku.

Od okrajnega šolskega nadzornika smo dobili sporočilo, da na nobeni šoli ne preizkušajo modela deželne pedagoške komisije in da tega tudi ne mislijo storiti.

Poklonimo se
spomenu junakov

V teh dneh kakor vsako leto za Dan mrtvih predstavniki Zveze koroških partizanov in drugih organizacij spet polagajo vence na grobišča padlih brocev proti fašizmu širom južne Koroške.

**Osrednja
spominska
svečanost**

ob letošnjem Dnevu mrtvih bo
danes, petek 31. oktobra, ob 15.
uri na pokopališču v Šentjanžu v Rožu.

Poklonimo se spomenu padlih
junakov, ki so darovali življenje za
svobodo v borbi proti fašizmu!

Zveza koroških partizanov

PREBERITE

na strani

- 2 Zasedanje FUEN: Slabospričevalo avstrijski manjšinski politiki
- 3 „Dober večer, sosed“ – prireditev ob državnem prazniku
- 4 Srečanje zastopnikov kulturnih iniciativ iz Avstrije na Reberci
- 5 Tribuna bralcev
- 6 Razlogi za padanje števila Slovencev na Koroškem
- 8 SAK peti v jesenskem prvenstvu

Kmetice imajo mnogostranske dolžnosti: Kmetica, vzgojiteljica in kulturna delavka

Pogovor s 4. kandidatko Skupnosti južnokoroških kmetov, Marijo Miksche

Ohranitev zdravih družinskih kmetij s primernim družinskim standardom vključuje danes posebno skrb za položaj kmetice. Tega se zaveda Skupnost južnokoroških kmetov, ki je na 4. mestu svoje kandidatne liste uvrstila mlado kmetico, Marijo Miksche iz Prtič nad Dvorcem ob Rjavškem jezeru. Skupaj s Tonijem Mikschejem, predsednikom Slovenskega prosvetnega društva „Zvezda“, oskrbuje Oštrmanovo kmetijo v Prtičah (občina Hodiše).

Znano je, da si Marija Miksche želi od družine in družbe več razumevanja za kmetico. Manj znano pa je, da štejeta Mikschejeva med tiste redke, ki so se na novo lotili kmetovanja. Morda imata zato tudi veliko posluha za sodobne kmečke probleme.

Slovenski vestnik: Nosite glavno breme kmetijskega dela na svoji kmetiji, prosim, predstavite se našim bralcem.

Marija Miksche: Intenzivno sem se s kmetijo začela ukvarjati šele pred tremi leti. Šele takrat sva postala lastnika kmetije (mož jo je podedoval od svojega strica). Ker prej nisva mislila, da bova kdaj postala kmeta, nimam nobene kmečke izobrazbe. Izobraževala sem se na trgovski akademiji in prej na gimnaziji. Moja glavna kmečka šola je vsakdanje delo.

Baviva se predvsem z živinorejo, oz. s proizvodnjo mleka. Kmetija obsega 16 ha, od tega je polovica gozda in polovica obdelovalne zemlje.

SV: Kako opravljate dela sami, ko je mož zaposlen v drugem poklicu?

Mikshe: Pri večjih poljedelskih delih mi mož vzorno pomaga. Dnevno krmilo, opravila v hlevu, oskrba živine, prašičev za domače potrebe, kur, – to je pač moja naloga.

SV: Na novo sta se lotila kmetovanja. Se danes še spleča začeti?

Mikshe: Seveda moraš biti velik idealist in ljubezen do dela na kmetiji ti mora biti položena v zibelko. Ko sva bila postavljena pred dejstvo ali se ukvarjava s kmetijo ali ne, sva oba takoj rekla ja!

SV: Kmetice so imele vedno mnogostranske dolžnosti. Kako se znajdete s številnimi nalogami in kakšne zahteve ima Skupnost južnokoroških kmetov za kmetice?

Mikshe: Potrebno je seveda veliko discipline, marsikaj ne gre po načrtu, zato moraš imeti tudi veliko vztrajnosti, če ne trmoglavosti.

Izkušeni kot kmetica seveda še nimam veliko, učim se pač pri delu. Imam tudi tri otroke, še v predšolski starosti, ti stalno zahtevajo mojo pozornost. Poskušam, da bi le veliko časa prebila z njimi.

Tu hočem povedati, nekaj k porodniškemu dopustu. Pomoč, ki jo nudi kmetijska zbornica, je zelo dobra stvar. Je pa obdobje pomoči prekratko.

Ko mine tistih 8 tednov (ali 12 npr. po carskem rezu), ko pomožniška oseba odide, si spet sam s tremi otroki in vsem kmečkim in gospodinjskim delom. Zato bi bilo treba to akcijo razširiti.

Probleme vidim tudi v zvezi z zdravniško oskrbo. Sam moraš najprej plačati zdravnika, potem ti šele vrnejo 80%. Pozdravila bi uvedbo zdravniškega lista, da bi blagajna vse direktno uredila z zdravnikom.

Marija Miksche

In še nekaj: žene na kmetijah delajo celo življenje, za to od države ne dobijo nobene pokojnine, razen če sama vplačuje svoj prispevek. Dobro bi bilo, da dobi žena del pokojnine moža neposredno na roko. Da na stare dni ne bi bila brez denarja, in morda odvisna od prodajanja jajc ali mleka!

SV: Poleg del v gospodinjstvu in na kmetiji skrbi žena še za vzgojno delo in kulturo.

Mikshe: Na vsak način sem za to, da se otroci učijo slovenski jezik, škodovati na noben način ne more. Prizadevava si, da bi otroke vzgojila v slovenskem duhu. Sedaj otroka obiskujeta dvojezični pouk. Aktivna sva tudi v Slovenskem prosvetnem društvu „Zvezda“. Trudiva se, da bi slovenska beseda ne izumrla.

SV: Ostanje še kaj časa za izobrazbo?

Mikshe: Malo, ta čas si moraš človek pač ukrasti. – Za volitve pa si želim, da bi dobili tudi drugega kandidata. Dva lahko več doprineseta kot eden sam!

SV: Hvala za pogovor.

Žrtve nas obvezujejo da se upremo oživljanju nacionalizma

Pri spomeniku žrtvam za svobodo Avstrije na celovškem pokopališču je bila tudi letos za državni praznik kratka spominska svečanost. Udeležili so se je bivši profitašistični borci in žrtve nacifašizma – po tradiciji pa je manjkala tako imenovana „uradna Koroška“, ki se navadno izčrpa že z vsakoletno počastitvijo junakov za 10. oktober.

Po polaganju vencev je spregovoril predsednik zveze KZ-larjev Josef Nischelwitzer, ki se je spomnil velikih žrtv fašizma in vojne, predvsem tudi avstrijskih patriotov, ki so se borili in žrtvovali za svobodo svoje domovine. Opozoril pa je tudi na današnji razvoj, ko se nevarno množijo znamenja novega oživljanja nacionalizma in nacistične ideologije, proti katerim je treba pravočasno združiti vse demokratične sile. Kot značilen izraz teh pojavov je govornik omenil napade na pravice slovenske manjšine ter dejal, da se je fašizem tudi že pred letom 1945 izražal predvsem v antislavizmu, antisemitizmu in antikomunizmu.

Za Zvezo slovenskih organizacij na Koroškem in Zvezo koroških partizanov je venec položil tajnik ZSO dr. Marjan Sturm. V kratkem nagovoru je poudaril veliki prispevek koroških Slovencev za zopetno vzpostavitev demokratične republike Avstrije ter pozval demokratične sile, da se odločno postavijo proti napadom šovinističnih krogov na pravice slovenske narodne skupnosti. „Žrtve, ki smo jih doprinesli v boju proti fašizmu, nas obvezujejo, da se tudi danes upiramo poskusom oživljanja vseh oblik nacionalizma, kar v današnjem trenutku na Koroškem še posebej pomeni boj za ohranitev skupne dvojezične šole kot temelja medsebojnega razumevanja in sožitja obih narodov v deželi.“

„Zadnji žvižg“ – ali začetek nove „igre“?

Kot smo v zadnji številki že poročali, so se zmenili predsedniki koroških deželnozbornih strank, da „bodo izključili manjšinsko vprašanje iz volilnega boja“ ter da bo prišlo (še pred volitvami?) do takoiimenovanega „vrha“ o manjšinskem šolstvu na Dunaju. Vsekakor je to bil sklep, ki ga pozorni opazovalci in prizadeta manjšina kot taka ni sprejela brez skepse. Še povrh je te pomisleke potrjevalo pisanje raznih koroških časopisov, katerega višek sta bila naslova v glasilu koroške SPÖ Kärntner Tageszeitung. Pisali so, da je bil dan „zaključni žvižg v manjšinski igri“ (Minderheitenmatch wurde abgepfiffen) ter da se je zgodilo „prvič: Manjšine niso tema volilnega boja“ (Erstmals: Minderheiten kein Wahlkampfthema).

Že sama primerjava politično in strokovno važne razprave o bodočnosti dvojezičnega pouka s kako nogo metno ali drugo igro je več kot provokacija, drugič pa se taka primerjava da razumeti in tolmačiti kot nadnaravno priznanje, da so se določeni politiki z manjšino in uresničevanjem državne pogodbe samo poigravali. Pa tudi drugo geslo, ki poudarja „premiero“, je pravzaprav zgorenen dokaz za to, da so se deželnozbornske stranke šle vse volitve poprej pravzaprav volilni boj na hrbtu in na račun koroških Slovencev.

In letos da tega ne bodo storile? Bo npr. Haider res izključeval manjšinsko politiko iz svoje propagande. Ni verjeti, razen če upoštevamo njegovo izjavo, da „bo to mogoče le tedaj, če bodo lahko sporočili pri prireditvi KHD-ja 8. novembra v Celovcu pozitivne (=protimanjšinske in ločevalne, op. uređn.) rezultate pogovorov na Dunaju“. Torej prikriti izsiljevanje na račun Slovencev in skupne dvojezične šole, ...?

DA k dogovoru – NE k ločitvi

V prvi reakciji na sklep predsednikov deželnozbornih strank je tajnik ZSO dr. Marjan Sturm pozdravil namen izključiti manjšinsko vprašanje iz volilnega boja. Hkrati pa je

poudaril, da očitno spet skušajo izterjati močne politične sile tristrankarski sporazum proti volji slovenske narodne skupnosti in proti argumentom pedagoških strokovnjakov, ki odklanjajo vsakršno obliko ločevanja. Zato je Sturm spomnil na to, da sta osrednji organizaciji v sodelovanju s pedagogi in mednarodno priznanimi strokovnjaki izdelali obsežno stališče k modelu deželne pedagoške komisije. To stališče sta poslali tudi zveznim politikom. Sturm pa je ugotovil tudi to, da do danes pristojni deželni politiki še niso reagirali. Zdej pa očitno hočejo isti politiki vzeti kot podlago za pogajanja le model strankarsko-pedagoške-komisije.

Koroški Slovenci slej ko prej odklanjajo vsakršno obliko ločevanja, je zaključil Sturm, hkrati pa povedal tudi to, da bodo zastopniki koroških Slovencev to mnenje posredovali tudi kanclerju Vranitzkemu.

Avstrija in njene sosede

V nedeljski televizijski oddaji, kjer je bilo govora o odnosih Avstrije do sosednjih držav in njihovih narodov, se seveda niso mogli povsem izogniti nostalgičnim izletom v „dobre stare čase“. Vendar je bilo zaslediti tudi sodobnejše poglede in težnje, da bi se ti odnosi čim bolj razvijali, ne da bi Avstrija še naprej skušala igrati vlogo protektorja nad območji, ki so nekdanj spadal v okvir velike monarhije. Poudarjena je bila medsebojna odvisnost teh držav, zato bi bilo zgrešeno in kratkovidno, če bi škodoželjno spremljali težave, s katerimi se mora spopadati ena ali druga izmed njih.

Ne moremo se spuščati v podrobnejšo oceno diskusije, omenili pa bi vsaj nekaj zanimivosti. V krogu sogovornikov, katerega izbor je bil zelo značilen, se je celo FPÖ-jevski Gređler predstavil kot polovični Madžar, ki pa je poudaril veliko korist, da se je po službeni dolžnosti priučil vsaj enega slovenskega jezika, kar mu je bistveno olajšalo delo v diplomaciji in v mednarodnih stikih. Gotovo ne bi škodovalo, če bi se iz njegovih izkušenj učili tudi njegovi strankarski prijatelji na Koroškem, ki so jim tako v napotje še zadnji ostanki skupne dvojezične vzgoje.

Pa tudi tiste, ki trdijo, da je manjšinsko vprašanje v Avstriji „vzorno“ rešeno in da je člen 7 v celoti izpolnjen, bi nedeljska diskusija lahko poučila o nasprotnem. Poudarjeno je bilo, da manjšinam pripada važna vloga v odnosih med državami in narodi; opozorjeno je bilo, da njih položaj še ni povsod zadovoljivo urejen. Zlasti zunanji minister Jankowitsch je priznal, da to velja tudi za Avstrijo in konkretno za člen 7. Zato bo treba tem vprašanjem tudi v bodoče posvetiti vso pozornost – manjšine so obogatitev in v ravnanju z njimi se dostikrat zrcalijo odnosi med državami.

16. novembra volimo listo 4 Skupnost južnokoroških kmetov

Zasedanje Federalistične unije evropskih narodnosti:

Slabo spričevalo avstrijski manjšinski politiki

Na tridnevem zasedanju v Celovcu je Federalistična unija evropskih narodnosti (FUEN), ena izmed velikih mednarodnih manjšinskih organizacij, prejšnji teden obravnavala trenutno manjšinsko problematiko tako v posameznih državah kot v Evropi in v svetu sploh. Po poročilih predstavnikov včlanjenih organizacij in izčrpnih razpravi so v resolucijah zavzeli stališče do posameznih vprašanj ter izvolili novo vodstvo FUEN. Dosedanjega predsednika dr. Reginalda Vospernika je zamenjal dosedanji podpredsednik Pierre J. Lemoine, predstavnik bretonske narodnosti v Franciji, predsednik mladinske organizacije FUEN pa je postal Jon Domenic Parolini, pripadnik retoromanske narodne skupnosti v Švici, medtem ko so bili ostali člani predsedstva za nadaljnji dve leti potrjeni v svoji funkciji.

Poleg poročil, razprav, sprejemov, obiska prireditve „Dober večer, sosed“ v Svečah ter izleta po dvojezičnem ozemlju Koroške je srečanje FUEN obsegalo tudi dva referata. Predsednik NSKS dr. Matevž Grilec je udeležencem zbora tolmačil položaj in problematiko slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Orisal je zgodovinski razvoj ter spregovoril predvsem o trenutnem položaju, za katerega je značilno, da se moramo koroški Slovenci – kot tudi druge manjšine v Avstriji – več kot 30 let po podpisu državne pogodbe še vedno boriti za izpolnitev določil člena 7. Pri tem je zlasti opozoril na napade nemško-nacionalnih sil, pa tudi dela uradnih krogov na zadnje ostanke skupnega dvojezičnega šolstva; kritično pa je ocenil tudi prizadevanja tistih, ki bi enakopravno integracijo manjšin v družbeno dogajanje najraje prefunkcionirali v njeno „naravno“ asimilacijo. Ob takem razvoju – je zaključil predsednik NSKS svoja izvajanja – tudi sodelovanje v sosvetih ne bi imelo dosti misla.

Drugi referent, predsednik deželne zbora Josef Schantl, je govoril o „mestu jezikovnih in manjšinskih pravic v evropskih integracijskih prizadevanjih“. S tem se je sicer spretno izognil podrobnejšemu obravnavanju (ali bolje rečeno zagovarjanju) manjšinske politike v Avstriji in posebej na

Koroškem, toda povsod tam, kjer je primerjal položaj manjšin v posameznih državah, je bolj ali manj jasno moral priznati, da avstrijske rešitve daleč niso tako „širokogrudne“ in „vzorne“, kot radi trdijo nekateri politiki. Njegove ugotovitve glede trenutne „rešitve“ vprašanj manjšinskega šolstva, uradnega jezika in topografskih napisov („V primerjavi z evropskim standardom je avstrijska omejitev na znano klavzulo 25% relativno stroga“) so bile vse prej kot dobro spričevalo sedanjemu zakonu o narodnih skupinah; še več, bile so nedvoumno potrdilo našega stališča, da ta zakon nikakor ne predstavlja izpolnitve člena 7. Zato smo zelo radovedni, kako bo izgledalo poročilo, ki ga bo o manjšinski problematiki predložila Koroška delovni skupnosti Alpe-Jadran, menda na zasedanju leta 1987, kot je napovedal predsednik Schantl.

O tem, kakšni so bili vtisi, ki so jih dobili člani vodstva FUEN o položaju slovenske narodne skupnosti na Koroškem in sploh o manjšinski problematiki v Avstriji, je bila zelo značilna izjava podpredsednika Ernsta Meyerja, predstavnika danske narodne skupnosti v ZR Nemčiji. Na tiskovni konferenci je namreč dejal: „Začuden smo, da na Koroškem slej ko prej vlada takšna napetost v odnosih med manjšino in večinskim narodom. Začuden pa smo tudi zaradi

dejstva, da člen 7 avstrijske državne pogodbe še vedno ni v celoti izpolnjen – drugod v Evropi smo v zadnjih letih zabeležili bistveni napredek pri uresničevanju manjšinskih pravic, toda v Avstriji tak razvoj žal pogrešamo.“

Prav tako nedvoumna je tudi resolucija, ki so jo na zasedanje FUEN sprejeli o manjšinskem vprašanju v Avstriji. Kritično ugotavljajo, da Avstrija še ni v celoti uresničila manjšinske zaščite, kar zlasti velja za člen 7 državne pogodbe. Posebej podpirajo zahteve koroških Slovencev po uvedbi slovenščine v javne otroške vrte, po ustanovitvi dvojezične trgovske akademije in dvojezične ljudske šole v Celovcu, po razširitvi slovenskih radijskih oddaj ter uvedbi slovenskih televizijskih oddaj. Izražajo zaskrbljenost spriči prizadevanj po spremembi dvojezičnega šolstva na Koroškem in poudarjajo, da pravice manjšine ne smejo biti okrnjene s sklepi večine. Za reševanje odprtih vprašanj pa priporočajo neposreden dialog med slovenskimi osrednjimi organizacijami ter zvezno vlado.

V luči teh dejstev seveda precej paradokсно izzvenijo izjave, ki jih je na svojem sprejemu za predstavnike FUEN podal deželni glavar Wagner. Sožitje narodnih skupin na Koroškem vseskozi preveva simpatija, je namreč dejal in to svojo trditve še podkrepil, da niso le izpolnjene obveznosti iz državne pogodbe, temveč da je trajni obstoj manjšine tudi gospodarsko zagotovljen. S tem je zašel v očitno nasprotje z izjavami in ugotovitvami na zasedanju FUEN (npr. Schantl, Meyer idr.) ter se tudi pred mednarodnim manjšinskim forumom diskvalificiral kot neubogljivi otrok, ki kljub naukom in opozorilom trmasto ponavlja svoj „bla-bla“.

Dr. Theodor Veiter nagrajen za delo v prid manjšinam

V Informacijskem centru avstrijskih manjšin na Dunaju so v sredo podelili publicistično nagrado znanemu strokovnjaku za manjšinsko pravo dr. Theodorju Veiterju. Nagrada mu je bila podeljena za njegovo znanstveno in publicistično dejavnost v korist narodnih manjšin v Avstriji, posebej tudi slovenske narodne skupnosti na Koroškem. O nagrajencu in njegovem delu je spregovoril univ. prof. Felix Ermacora, ki je dejal, da se Veiter s svojim pozitivnim zavzemanjem za uveljavljanje manjšinskih pravic ni le priljubil, temveč si nakopal tudi kritiko manjšinam nasprotnih krogov. Dr. Veiterju čestitamo za to priznanje!

Ob letošnjih prireditvah za državni praznik „Dober večer sosed“ Čeprav na Koroškem veje mrzel veter, moramo ohraniti skupno pot

Slovenska prosvetna društva so v počastitev avstrijskega državnega praznika – 26. oktober – tudi letos vabila na prireditev „Dober večer sosed – Guten Abend Nachbar!“ Tako so preteklo soboto in nedeljo na Radišah, v Železni Kapli, v Borovljah, v Šentjakobu v Rožu in v Svečah potekale prireditve, na katerih so naša društva s svojimi in skupno s kulturnimi skupinami ter posamezniki večinskega naroda počastila avstrijski državni praznik in s tem znova izpričala svojo voljo do dobrega in iskrenega sosedsstva ter v duhu enakopravnosti. Toda položaj, v katerem se nahaja narodna skupnost, je avstrijski državni praznik tudi povod, da koroški Slovenci opozorimo, da člen sedem še vedno ni izpolnjen, da se gotovi krogi zavzemajo za ločitev šole, kar je vse prej kot želja po skupnem in mirnem sožitju obeh narodov v deželi. Tisti, ki so sodelovali na imenovanih prireditvah, brez dvoma doprinašajo k temu, da bi položaj na Koroškem, v odnosu večinskega naroda napram manjšini, našel odmev tudi v vsakdanjem življenju.

ZAVZEMALI SE BOMO ZA TAKO ŠOLO, KI BO V ZADOVOLJSTVO VSEH

Predsednik SPD „Radiše“ Ludwig Ogris je v svojih pozdravnih besedah gostom in sodelujočim med drugim tudi dejal: „Čeprav na Koroškem veje mrzel veter“, pri čemer je opozoril na šolsko vprašanje, „moramo ohraniti skupno pot, saj le to daje možnost za rešitev problemov.“

Prireditve na Radišah se je udeležila deželna poslanka Elfriede Vanek, žrelski župan Helmut Woschitz in več občinskih odbornikov. Župan Woschitz je v svojem govoru poudaril, da je sožitje med obema narodoma v žrelski občini dobro. To dokazuje tudi dejstvo, da je član predstojništva tudi Slovenec in predsednik radiškega društva Ludwig Ogris. Woschitz je v svojem nadaljnjem izjavljanju še povedal, da tam kjer je dobra volja, ni potrebnih nikakršnih pogodb, da je dobro sožitje možno tudi brez obvez in zakonov.

Udeležencem radiške prireditve je spregovorila tudi deželna poslanka Elfriede Vanek. Slednja je v svojih kratkih izjavljanjih zavzela stališče k problemu šolstva in zagotovila, da na Koroškem ne bo prišlo do ločitve slovenskih in nemško govorečih otrok v šolah, ampak da bodo skrbeli za to,

da bo reforma dvojezičnega šolstva taka, da bo v zadovoljstvo vseh prizadetih.

PROTI LOČITVI – ZA DOBRO SOSEDSSTVO!

Pri prireditvi ob nacionalnem prazniku je prvič javno nastopil tudi novoizvoljeni kapelški župan Haller, ki je v dvojezičnem nagovoru najprej kratko opozoril na pomen nacionalnega praznika, hkrati pa dodal tudi to, da je globoko prepričan o tem, da je že iz naslova prireditve razvidno, da se zavzemajo v Železni Kapli za mirno sožitje. Sam o sebi je povedal, da se bo za le-to sožitje trudil tudi v svoji novi funkciji, in da bo kot župan skrbel za to, da „bomo preprečili vse, kar bi to mirno sožitje lahko otežkočalo“.

K nacionalnemu prazniku je dodal Haller, da „nas spominja tudi na to, da imajo vsi Avstrijci pravico, da uživajo vse pravice, ki so zajamčene v avstrijski državni pogodbi. Sicer ostajajo prav v manjšinskem vprašanju še problemi, toda zelo težko je najti tako ureditev, ki bi vsem ustrezala“. Kot izhod je ponudil Haller, da se mora pač ena stran vaditi v toleranci, druga pa v zmernosti, vsekakor pa „so smiselni le medsebojni pogovori in dobrososedski odnosi.“

Še pred nagovorom novega župana pa je predsednik domačega društva „Zarja“ Miha Travnik opozoril na to, da je bila prav „Zarja“ tista, ki je pred enajstimi leti začela s temi prireditvami, in ugotovil, da je nastala iz te zamisli že prava tradicija. Poudaril pa je tudi, da prirejajo te večere tudi v spomin na podpis državne pogodbe, „na katero bi bili čakali zastoj, če se ne bi bili vključili v antifašistični odpor tudi mnogi Avstrijci, med njimi pa tudi mnogi Kapelčani in mnoge Kapelčanke.“ Toda kljub podpisu avstrijske državne pogodbe pa niso uresničene vse pravice manjšin. „Zato smo tudi zelo razočarani“, je nadaljeval Travnik, „saj nas zelo skrbijo najnovejši napadi na naše pravice, ko proti volji prizadetih hočejo uresničiti ločitev otrok v šolah. Toda postavili se bomo proti tem načrtom, našim sosedom pa tolmačili, da nam ne gre za to, da bi jim odvzeli pravice, temveč da bi dosegli svoje.“ Poudaril je tudi, da to razočaranje še ni preraslo v obup, hkrati pa dal v premislek tudi to, da bi ločitev v šolah ogrožala tudi prireditve „Dober večer sosed/ Guten Abend Nachbar“.

PRIREDITEV Z MEDNARODNO UDELEŽBO

Letošnja prireditve „Dober večer sosed“ v občini Bistrica v Rožu je tokrat bila pri Adamu v Svečah. Predsednik SPD „Kočna“, dr. Janko Zerzer, je poleg slavnostnega govornika, škofa dr. Egona Kapellarija, pozdravil predsednika Federalistične unije evropskih narodnih manjšin (FUENS) Pierra J. Lemoina in člane predsedstva, ki so z vso pozornostjo spremljali potek prireditve.

Glavna pozornost je veljala govoru škofa Kapellarija, ki je v svojih slovenskih in nemških izjavljanjih poudaril, da je vprašanje, če ljudje različnih jezikov in kultur lahko živijo eden

Predsednik SPD „Radiše“ Ludwig Ogris (zgoraj) pozdravlja goste (spodaj), med njimi župana žrelske občine višjega vladnega svetnika Helmuta Woschitza (drugi z leve), deželno poslanko Elfriede Vanek (prva z desne) in župnika Ludwiga Janka (prvi z leve).

po drugemu, preizkusni kamen demokracije. Zato je postavil tudi vprašanje koroški demokraciji, ali pripadniki obeh narodov, jezikov in kultur lahko živita eden poleg drugega oz. skupno, in če to hočeta, če ima vsak prostor za svoj razvoj? Odgovora na to vprašanje ni le velika politika, ampak bo dalo tudi vsakdanje življenje, je menil škof Kapellari, ki je prireditve ocenil kot velik prispevek k miru v deželi. Iz svoje prakse pa je škof povedal, da običajno, kadar obišče dvojezično faro, dobi v pozdrav dva šopka cvetja, ki jih združi v enega, saj tako vidi tudi kulturno podobo naše dežele – skupno.

ZAKAJ LOČENO ŠOLO?

V Šentjakobu v Rožu niso imeli posebnega slavnostnega govornika.

V imenu SPD „Rož“ je navzočim, ki so napolnili dvorano tamošnjega kulturnega doma, spregovoril Tonej Sticker, ki je udeležencem zaželel „dober večer sosed – Guten Abend Nachbar!“ Pozdravil je soseda, s katerim je pred 30 leti hodil v skupno šolo, pozdravil svoje sošolce ter vprašal, zakaj naj bi zdaj po treh desetletjih njihovi otroci morali hoditi v ločene šole, zakaj ne bi imeli prilžnost spoznati jezik in kulturo drug drugega, zakaj ne bi postala prijatelja?

Tudi v Borovljah je bila prireditve „Dober večer sosed“ vsebinsko dobro pripravljena, spored kvaliteten. Predsednik SPD „Borovlje“ Melhior Verdel pa je izrekel dobrodošlico številnemu občinstvu, gostom in vsem sodelujočim.

Tudi na Štajerskem v znamenju dobrega sosedsstva

V Hönigsbergu blizu štajerskega mesta Müzzzuschlag je bila minulo nedeljo za avstrijski državni praznik prireditve, ki je imela kar več težišč. Bila je to prireditve v znamenju miru in zato proti oboroževanju: „Delovna mesta namesto lovcev-prestrelnikov“ je bilo eno izmed gesel. Prireditve pa je bila tudi v znamenju dobrega sosedsstva: namreč med avstrijskimi demokrati in slovensko narodno skupnostjo na Koroškem, predstavljeno s Koroškim partizanskim pevskim zborom, ki je sooblikoval kulturni spored, – skupaj s politično-protestnim popevkarjem Sigijem Maronom, kabaretistično skupino „Roter Gamsbart“ in dugimi.

Udeležencem prireditve, bilo jih je daleč nad 400, je bilo povedano, da na Koroškem niso le razni Haiderji, temveč živijo v tej deželi tudi pošteni slovenski ljudje, ki pa se morajo še vedno boriti za svoje pravice, trenutno predvsem za ohranitev skupne šole, najboljše osnove za medsebojno razumevanje in sožitje.

Pesmi nekdanjih in današnjih borcev za svobodo in enakopravnost, ki jih je KPPZ pod vodstvom prof. Branka Čepina zapel v več jezikih (deloma ob instrumentalni spremljavi članov ansambla „Fantje treh dolin“), je občinstvo navdušeno sprejelo kot prispevek manifestaciji skupne želje po miru in dobrem sosedsstvu.

Med gosti, (z leve proti desni), ki so oblikovali kulturni spored na Radišah, so bili ansambel „Jepa“ z Loč, slovenski pesnik France Merkač, moški kvintet „Rauscheesee“ iz Hodiš in nemški pisatelj Anton Fuchs.

Izšlo je Koroško mladje 62

„Mnogo domače in tuje poezije, nič koroške slovenske proze, pač druge, precej publicistike, pesnik kot slikar, ocene, od vsakega nekaj, ponekod tudi balast, seveda, takšna je številka mladja, ki jo držite v roki. Je naše zrcalo in zrcalo naših prijateljev. Če se boste pri prebiranju ponekod sami zagledali ali morda celo vase pogledali, bo tudi vaše osebno ogledalo. Obračajte ga pravilno, od zornega kota navsezadnje zavisi, kaj vse vam pokaže. Da bi z njim izmerili kar se da široko obzorje, si želi v imenu vseh sodelavcev Jani Oswald“, ki v pripisu še opozarja, da revija kljub težavam še živi in da je po „črnem mladju“ izšla že dvajseta številka.

Oswaldov uvod je hkrati že pregled vsebine pričujoče številke, da vsebuje vsakega nekaj. Konkretno bralec dobi v roke 96 strani, polnih zanimive vsebine, tokrat sicer pretežno literaturo, kar samo potrjuje, da gre za literarno revijo, ki se sicer ukvarja tudi z umetnostjo in družbenimi vprašanji.

Poezija je tokrat glavna ponudba bralcu. Gre za poezijo naših mladih, a že znanih pesnikov. Njihova poezija je zelo različna, je odraz njihovega literarnega hotenja, lirične izpovedi. Med njimi beremo pesmi Franceta Merkača, Maje Haderlap, Janija Oswald, njim se pridružujeta še Manfred Chobot in Walter Pilar, ki pišeta nemško liriko, kot prozaist večinskega naroda je prisoten tudi Ingram Hartinger, medtem ko je Gustav Januš tokrat v mladju zastopan s svojimi novimi slikarskimi stvaritvami.

Maja Haderlap v pričujoči številki ni prisotna le kot pesnica, ampak je tudi prevedla nekaj pesmi iz knjige „Unter dem Flammenbaum“ (Pod plamenico), v založbi „Europaverlag“, ki s pričujočo knjigo avstrijskim bralcem predstavlja poezijo iz Nikaragve. Maja Haderlap se bralecem predstavlja tudi kot ocenjevalka knjig. Torej kot literarna kritičarka. To je storila z oceno pesniških zbirk

Janka Ferka, Jožice Čertov in Janija Oswald. Njene ocene del naših pesnikov so napisane z vso odgovornostjo, s presenetljivo jasnim stališčem, kakšno literarno ceno pripisuje posameznemu delu. To je brez dvoma razveseljivo, saj vedno tarnamo, da na Koroškem nimamo literarne kritike. Že zato priporočamo, da mladje skrbno prebere, vsak, ki spremlja koroško literarno sceno.

Pa ne samo zaradi tega, članki Francija Zwittera ml. (Slovenska literatura v medvojnem obdobju in po vojni – kontinuiteta ali zarez?), Janka Malleja (Vplivi turizma) in Marije Jurič (Dvojezičnost in identiteta) so prav tako vredni branja. Nenazadnje pa še ocena mlade koroške poezije izpod peresa Denisa Poniža iz Ljubljane bralec daje možnost primerjave, kako literarni kritik iz matične Slovenije gleda na razvoj in knjižne izjave koroških pesnikov.

Nova številka Koroškega mladja je tako rekoč produkt naše mlajše literarne generacije, zato je že s tega vidika vredna, da jo vzamemo v roke. Tudi tokrat za grafično opremo odgovarja Tomo Weiss.

O okviru „tedna varčevanja“

Dora Plestenjak razstavlja v Celovcu

Znana slovenska slikarka Dora Plestenjak razstavlja v Celovcu. Celovška Posojilnica je ugledno umetnico iz Škofje Loke povabila, da v okviru „Tedna varčevanja“ svoja dela razstavi v njihovih prostorih.

Čeprav je otvoritev bila v popoldanskih urah prejšnje srede, se je otvoritve udeležilo mnogo ljubiteljev umetnosti, saj dobro vedo, da pri delih Dore Plestenjakove gre za pomembno predstavnico slovenske likovne umetnosti.

Predstavnica Posojilnice gospod Špendal je pozdravil prisotno umetnico in prebral nekaj odlomkov iz ocen o delih Plestenjakove, dijakinja Brežjak je zaigrala nekaj melodij na svojo kitaro, prisotni pa so si z občudovanjem ogledali razstavljenata dela, ki so seveda tudi napredaj. Razstava je odprta (ob poslovnih časih) do konca novembra. Na posnetku vidimo Doro Plestenjak z mlado instrumentalistko.

„Poslušaj drugega, če iščeš stike z njim“

Tretje srečanje kulturnih iniciativ na Reberci

Število kulturnih iniciativ po vsej Avstriji raste. To je ena ugotovitev, ki jo je mogoče napraviti po tretjem srečanju delovne skupnosti kulturnih iniciativ, v katero sta vključeni tudi SPZ in KKZ. Letos se je okoli 40 udeležencev, zastopnikov kulturnih iniciativ iz Zgornje in Nižnje Avstrije, Salzburga, Štajerske, Gradišanske, Tirolske in Koroške, bavilo z odnosi teh iniciativ do svoje okolice. Zato se je tema srečanja glasila tudi „dotiki“. Kajti, če hočeš razviti kulturno iniciativo v kraju, kjer kulturnega delovanja sploh ni, kjer so ti deli prebivalstva morda nenaklonjeni in podobno, moraš tudi razčistiti, kako se obnašaš do te okolice in če te pri tem samega ne ovira strah pred dotiki in stiki z drugimi.

Udeleženci srečanja so obiskali prireditve „Dober večer, sosed“, videli Peršmanovo muzej, se srečali z domačini, predaval pa jim je tudi Hans Witke, poslovodja samostojnega „Kutursevice“, ki ga finančno vzdržuje tudi prosvetno ministrstvo. „Kutursevice“, ki izdaja tudi istimenski list, ima nalogo seznaniti avstrijske šole z možnostmi, ki jih imajo za vključevanje kulturnikov in drugih dejavnosti v šolski pouk. Med drugim so bile pred kratkim seznanjene avstrijske šole tudi z možnostjo, da povabijo na šolo slovenske pisatelje ali

pesnike. Koliko se bodo poslužili teh ponudb bo pokazala šele bodočnost.

Hans Witke je v svojem predavanju bodril udeležence za samostojno delovanje, npr. je vprašal tudi koroške Slovence, koliko imajo dokumentirano v kakem „muzeju“ ne samo preteklo zgodovino, temveč zajeto sodobno življenje in dogajanje znotraj narodne skupnosti, koliko se ljudje bavijo z regionalno zgodovino in ali se zavedajo, da mora vsak sam biti tolmač svojih problemov (tudi napram sosednjemu narodu).

Izkušnje srečanja so pokazale, da se rojevajo kulturne iniciative iz čisto različnih razlogov. Někje nastanejo zaradi popolnega kulturnega zatišja v kraju ali okolici, drugje se mladi ljudje hočejo izkupati iz kulturne ožine etabliranih struktur, spet drugje pa pokrivajo specifične kulturne, literarne ali glasbene potrebe. Tem bolj važna so taka srečanja, saj so aktivisti ob takih prilikah prisiljeni poslušati tudi druge ljudi z morda popolnoma različnimi pristopi. Koristne pa so tudi, ker pripadniki večinskega naroda spoznajo tudi družbeni položaj pripadnikov slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Tako so zgornjeavstrijski udeleženci vzeli v svojem kraju tudi že razstavo o koroških Slovencih, ki smo jo letos poleti koristili ob delovanju kulturnega busa. Pokazali jo bodo v Rohrbachu in Ottensheimu, kjer bo sredi novembra bral iz svojih del tudi Janko Messner in kjer bodo obiskovalci lahko gledali tudi diapozitive o življenju koroških Slovencev.

Ribiči „na suhem“

„Na suhem“ se člani podjunskega ribiškega kluba pripravljajo na prihodnjo sezono. V kulturnem domu Danica so prejšnji teden pripravili tečaj za muharjenje. Dr. Korošec in dr. Voljč, oba iz ribiške zveze Slovenije, sta jih učila skrivnosti ribolova z muhami. Še dvakrat se bodo sestali. Želimo ji veliko uspeha.

Skupnost južnokoroških kmetov
Gemeinschaft der südkärntner Bauern

Sestanki Skupnosti južnokoroških kmetov

Soprireditelj: Krajevni odbori NSKS in ZSO ter Slovenska kmečka zveza.

- v torek 4. nov. 1986, 20.00, Sele – farni dom;
- sreda 5. nov. 1986, 20.00, Dobrla vas, društvena soba nad Posojilnico;
- četrtek 6. nov. 1986, 20.00, Šentjakob, društvena soba nad Posojilnico.

VOLITVE V KMETIJSKO ZBORNICO
LANDWIRTSCHAFTSKAMMERWAHL
16. November 1986 - LISTE / LISTA 4

Zdravilišča Slovenije

Zdravilišča in druga termalna kopališča Slovenije bo Avstrijsko-Jugoslovansko društvo na velikem folklornem večeru predstavilo v ponedeljek, 10. novembra v Celovcu. Pod naslovom „Dober večer, sosed“ bo v dvorani sindikalnega doma (Bahnhofstr. 44) nastopil ob 19.00 uri tradicionalni folklorni ansambel JEDINSTVO iz Splita.

Med udeleženci prireditve bodo izžrebali lepe počitniške nagrade. Brezplačne vstopnice, dobijo vsi, ki do ponedeljka 3. 11. naslovijo na AJD pisмено prijavnico (Avstrijsko-jugoslovansko društvo, 9021 Klagenfurt/Celovec, poštni predal 221).

V sodelovanju z AJD in s kulturnim uradom mesta Beljak razstavlja od 25. 11. naprej v beljaški galeriji „an der Stadtmauer“ svoja dela kranjski umetnik Franc Vozel.

Življenjski jubilej Ančke Kokot

Čeprav jo poznamo, ne moremo verjeti, a je vendarle res – Ančka Kokot bo to nedeljo praznovala svoj 60. rojstni dan. Jubilatka izhaja iz znane Župkove družine v Zgornji vasi nad Kostanjami, torej z naše severno-zapadne jezikovne meje.

Župkova družina je zaradi zvestobe do svojega slovenskega porekla vedno bila tarča šovinističnih napadov. Tako je tudi v času nacistične okupacije bila žrtev nasilne izselitve in od leta 1942 do konca vojne bila v različnih taboriščih v Nemčiji. Tam je Ančka morala hoditi na prisilno delo, ob tem pa se je kalila njena uporniška zavest, zato se je vključila v ilegalno protifašistično gibanje. Tudi po vrnitvi iz pregnanstva se je takoj vključila v narodno politično delo; najprej pri mladini, potem v domačem Slovenskem prosvetnem društvu „Drabosnjak“. Delovala je v dramski skupini in nastopala v različnih vlogah, širom Koroške pa smo jo spoznali v vlogi Almire v Žižkovi Miklovi Zali.

Pozneje je šla za nekaj let v Slovenijo, kjer je v Groblah zaključila študij na Višji gospodinjstvi šoli. Kot strokovna delavka se je zaposlila pri Slovenskem šolskem društvu. Kot taka je v številnih krajih Koroške vodila gospodinske tečaje in tako mladim slovenskim dekletom posredovala primerno izobrazbo. Ob tem pa smo jo srečavali kot odbornico ZSO, ZSZ in SŠD. Dolga leta je bila tajnica naše ženske organizacije, skratka vsestransko narodno politična funkcionarka.

Ančka Kokot je po delu na terenu sprva prevzela vodstvo kuhinje v dijaškem domu SŠD v Celovcu, kmalu pa je postala ravnateljica te ustanove in vse do upokojitve opravljala to odgovorno službo. V tem času je prišlo do graditve novega Mladinskega doma SŠD, kjer je Ančka tvorno sodelovala pri uresničitvi tega velikega projekta. Ančka Kokot je za njeno narodno politično in vzgojno delo prejela več priznanj in odličij, med njimi tudi priznanje OF. Ančka Kokot je kljub svoji upokojitvi še vedno aktivna odbornica pri SŠD in ZSZ.

Ob njenem življenjskem jubileju so Ančko počastili SŠD ter druge organizacije, ki so jubilatki zaželele še mnogo zdravih let in plodnega dela.

Številnim čestitkam in željam se pridružuje tudi naše uredništvo.

Zahvala za lepi izlet

Rad bi se Slovenskemu vestniku, Cartransu in vsem, ki so imeli opravka z organizacijo, prav iskreno zahvalil za prečudoviti izlet v Omišalj na otoku Krku. Moja zahvala pa velja tudi Slovenski prosvetni zvezi, da je spravila na noge „puntarje“ in jih povabila na zasluženi oddih.

Zame – in mislim, da lahko govorim tudi za ostale udeležence – bo ta izlet ostal v nepozabnem spominu. 440 dežel in puobov je sodelovalo v družabnem razpoloženju in videti je bilo le nasmejane obraze. To je bilo možno seveda le zato, ker je pač vsak posameznik dal svoj prispevek. Torej tudi moj pozdrav vsem, saj smo bili kot velika družina – bilo je čudovito!

Vestniku še enkrat tisočkratna hvala. Pri tem pa naj „tisočak“ že velja kot naplačilo za prihodnji tak izlet.

Franci Polcer st.

morje sprašujejo zadovoljni udeleženci izleta med drugim tudi po slikah. Poleg posnetkov, ki smo jih objavili v Slovenskem vestniku po potovanju, jih imamo za vse tiste, ki se zanimajo za črno-bele slike z izleta, še nekaj več na razpolago v uredništvu.

Prisrčno vas vabimo, da si jih ogledate na uredništvu (Celovec, Tarviserstr. 16), kjer jih lahko tudi naročite.

Slike z izleta

Pri zahvalah za tridnevni izlet Slovenskega vestnika na Jadransko

Koča na Bleščeči elektrificirana

V soboto se je v planinski postojanki „Koča nad Arihovo pečjo“ na Bleščeči zbralo blizu 40 prijateljev tega priljubljenega planinskega doma. Za to srečanje sta bila kar dva povoda: oficialna predaja stenskega dvojezičnega zemljevida planinskemu domu na Bleščeči in proslavitev elektrifikacije planinske kočice.

Predsednik Franci Kropivnik se je v prisrčnih besedah zahvalil Herbertu Kropivniku za instalacijo luči v koči ter dežurnikom za vzorno upravljanje planinskega doma na Bleščeči.

Skupno z zbranimi planinci, med katerimi je bil tudi veliki prijatelj Bleščeče dipl. inž. Feliks Wieser, predsednik Zveze slovenskih organizacij, smo se veselili teh pridobitev, ki bodo vsekakor koristno vplivale k nadaljnjem uspešnemu razvoju naše planinske organizacije na Koroškem. Prijetno razpoloženje ob jedi, pijači in petju je trajalo do naslednjega jutra. Nekateri planinci so ostali v koči kar do popoldneva in se veselili zgodnje zime, ki je pobelila Bleščečo z belo snežno odejo.

Jubilej dr. Franca Pototschniga

Svoj 60. življenjski jubilej je 10. oktobra 1986 praznoval univerzitetni profesor dr. Franc Pototschnig, ki se je rodil na Mačah pri Svečah.

Franc Pototschnig je od leta 1979 naprej redni univerzitetni profesor na salzburški univerzi, kjer je tudi vodja inštituta za cer-

kveno pravo. Po ljudski šoli v Svečah, gimnaziju v Celovcu in dunajskem bogoslužju je študiral v Freiburgu. Službo dušnega pastirja je opravljal na Dunaju, kjer je promoviral tudi za doktorja prava. Znan je tudi kot predavatelj cerkvenega prava. Med drugim je prejel nagrado „Leopold Kunschak“.

Prireditve

Nastopajo:

Mladinska skupina iz Ledinc
Mešani zbor „Rož“ iz Šentjakoba v Rožu
Vokalno-instrumentalni trio iz Roža
Moški zbor SPD „Borovlje“
Eda in Silvija Velik iz Sel/Kota
Mešani zbor SPD „Danica“ iz Šentvida v Podjuni
Moški zbor SPD „Vinko Poljanec“ iz Škocijana
Mešani zbor SPD „Srce“ iz Dobrle vasi
Mešani zbor „Peca“ iz Globasnice
Oktet „Suha“ KPD „Drava“ iz Žvabeka
Dekliški zbor SPD „Edinost“ iz Pliberka

Povezava: Zalka Steiner in Toni Štiker

Vstopnina šil. 50.-

Vstopnice v pisarni SPZ, pri krajevnih prosvetnih društvih in v Posojilnicah.

slovenska prosvetna zveza

„ana bovha me ščiple“

koncert slovenskih šaljivk

nedelja

16. 11.

14.30h

celovec

nastopajo:

zbor + pevske skupine

Društvo „Glasbena šola“ vabi na

OBČNI ZBOR

v sredo 12. novembra 1986 ob 19.00 uri v Mladinskem domu, Mikschalle 4, v Celovcu.

Vsako društvo, kjer deluje oddelek Glasbene šole na Koroškem ima možnost nominirati dva delegata.

Občina Borovlje sporoča:

v torek 11. novembra bo na glavnem trgu v Borovljah

MARTINOVANJE

Klub Prežihov Voranc prireja

TEČAJ SLOVENŠČINE ZA ZAČETNIKE

vsak torek ob 19.30 uri, v mali sejni sobi Tarviserstr. 16.

Povabite vaše nemškogovoreče prijatelje!

DAN PROSVETE TINJE

● v torek, 4. novembra, ob 19.30 uri

ODPRIJE RAZSTAVE DEL MARTE KUNAUER

SLIKE NA STEKLO

● v četrtek, 6. novembra, od 9. do 19. ure

in v petek, 7. novembra, od 9. do 19. ure

SEMINAR O VODNIH ŽILAH IN ZEMELJSKIH ŽARKIH

Predava: arhitekt. dipl. ing. Paul Artmann, Dunaj

● v četrtek, 6. novembra, ob 19.30 uri

BOJ PROTI SRČNI SMRTI

Predava: prim. dvorni svetnik dr. Heinz Sterz

● v petek, 7. novembra, ob 15. uri

KONCERT S HARFISTKO PAVLO URŠIČ

Kraj: Dom v Tinjah

Kraj: St. Peter pri šolskih sestrah ob 19.30 uri

● v sredo, 12. novembra, ob 19.30 uri

KONCERTNI VEČER – OBIRSKEGA ŽENSKEGA OKTETA

● v petek, 14. novembra, ob 9. uri

PREDAVANJE O AKUPUNKTURI

Predavatelj: dr. med. Marko Sterle, akupunkturorolog iz Ljubljane

Kraj: Dom v Tinjah

Kraj: St. Jakob v Rožu (farna dvorana) ob 19.30 uri

● v soboto, 15. novembra, ob 9. uri

Forum za zdravstvena vprašanja „Z ZDRAVILNIMI RASTLINAMI OZDRAVITI KAŠELJ“

Predava: mag. August Dorn, Celovec

Hodiše:

Slovensko prosvetno društvo „Zvezda“ v Hodišah vabi na prireditev:

„Skupna Koroška – geminsames Kärnten“

v nedeljo, 9. 11. 1986 ob 14.00 pri Čimžarju v Dvorcu.

Sodelujejo: Singkreis Hohe Tauern iz Mallnizta, Globaški puebi, Männerquintett Rauschelesee, Ansambel Jepa-Baško jezero, Volkstanzgruppe Keutschach, Mešani pevski zbor „Zvezda“ iz Hodiš.

Misli k geslu prireditve: dr. Andrej Kajžnik, častno pokroviteljstvo: župan Gottfried Schofnegger.

TRIBUNA BRALCEV – TRIBUNA BRALCEV – TRIBUNA BRALCEV – TRIBUNA

KEL odgovarja Sturm

Spoštovani!

V zadnji številki Slovenskega vestnika piše tajnik ZSO, dr. Marjan Sturm, v članku „Treznosti pri volitvah“ na 1. strani: „...Neokusnega taktiziranja med koroško VGO in ALO je bilo preveč. Višek tega je bila zahteva, da nihče od koroških Slovencev ne sme kandidirati mimo KEL; tako npr. dr. Mirko Wakounig ali Mira Šmid po mnenju KEL ne bi smela na volilni predlog alternativcev. Seveda pa je stvar KEL, če od vsega začetka zožuje fronto tistih, ki bi hoteli sodelovati pri zeleno-alternativnem gibanju.“

Koroška enotna lista je prostovoljno volilno gibanje koroških Slovencev, nastalo iz spoznanja, da se morajo zatirati in zapostavljeni v avstrijski družbi sami postaviti na svoje noge, ker nimajo odkritega zastopstva v etabliranih strankah in drugih interesnih skupnostih. Tudi povojno izkustvo, da individualna integracija v stranke privede eventualno samo do osebnih navideznih prednosti, nikakor pa ne do rešitve kolektivnih problemov zatirane obrobne skupine (pri nas slovenske manjšine), krepi zavest sodelavcev Koroške enotne liste. „Vstani in se brani, če res si sin svobodoljubnega očeta“ – geslo našega velikega rojaka Valentina Polanška, ni spodbuda k klečplazništvu struktur, ki so v samem bistvu nastrojena proti enakopravnosti slovenske manjšine na Koroškem (glej primer ravnatelja Kukovič!). Ker si jemlje Koroška enotna lista

pravico do lastnega političnega prepričanja in odločanja, istočasno tudi spoštuje vsakršno drugo prepričanje in ne osporava zavesti ali ravnanja kateregakoli drugega Slovenca ali katerekoli druge Slovenke na Koroškem.

Ker niso le koroški Slovenci zatirani v avstrijski družbi, temveč je še veliko drugih obrobnih skupin s sličnimi socialnimi težavami, se je KEL že pred leti odločila, da išče zaveznitvo pri njih. Prva konkretna oblika je bilo sodelovanje z Alternativno listo pri preteklih državnozbornih in deželnih volitvah. Sedaj se je ta baza razširila še na „zeleno“ v Avstriji.

Seveda so pri takih združevanjih številne težave in predsodki, ki ovirajo in otežkočajo hitro združevanje. Vse to pa je tudi razumljivo, saj so vse skupine frustrirane in so bile že dostikrat zlorabljene. Nenazadnje pa igrajo tudi v zeleno-alternativnem gibanju oblastne in častihlepne komponente svojo vlogo. Samo z veliko razliko do etabliranih strank, namreč da se odvijajo ti procesi v zeleno-alternativnem gibanju javno.

Koroška enotna lista se z vključevanjem v široko avstrijsko gibanje zeleno-alternativnih tudi sama uči, ker so tudi z njo povezane s to odločitvijo nove poti brez patentnih receptov. Tega se KEL dobro zaveda.

Enega svojih velikih ciljev pa že dosega, namreč informacijo avstrijske javnosti o eksistenci in težavah koroških Slovencev. Da bi dosegla še boljše pogoje za uveljavljanje pravic koroških Slovencev in drugih

narodnih skupin v Avstriji, se seveda poteguje tudi za izgledno kandidatno mesto za vstop v državni zbor.

Iz spoštovanja osebnega mnenja, ki ga terja KEL tudi zase in za svoje sodelavce in volilce, pa KEL še nikoli ni predpisovala dugačemislečim, kako morajo ravnati. Zato tudi trditev tajnika ZSO, dr. Marjana Sturma, da koroški Slovenci kot poedinci ne smejo kandidirati pri alternativnih, ne drži. KEL tudi Slovence, ki kandidirajo pri SPÖ, ÖVP ali KPÖ ne dela predpisov ali prepovedi. KEL takih sklepov nikdar ni sprejemala in jih tudi v bodoče ne bo. KEL tudi ni dajala nikdar takih izjav.

Tajnik ZSO zamolči ime osebe, ki je baje trdila, da dr. Mirko Wakounig in Mira Šmid ne smeta kandidirati pri alternativnih. Morda zato, ker je tista oseba član SPÖ in nastavljen pri organizaciji, v katere odboru sedi tudi dr. Marjan Sturm.

Če se že očitajo nedostatki Koroški enotni listi, potem prosimo v bodoče z navedbo imen in funkcij dotičnih ljudi. Za osebe, ki v KEL nimajo nikakršnih funkcij, Koroška enotna lista ne more odgovarjati.

Vljudno vas prosimo, če objavite tudi ta pojasnila v vašem listu, da vaš cenjeni bralec in vaša cenjena bralka ne bosta gradila na napačnih informacijah.

V slugi za pravice koroških Slovencev z vljudnimi pozdravi

Miha Zablatnik
tajnik KEL

V pojasnilo

V članku „Treznosti pri volitvah“ (Slovenski vestnik 17. 10. 1986) je dr. Marjan Sturm zapisal, da po mnenju KEL npr. Mira Šmid in dr. Mirko Wakounig ne bi smela na volilni predlog alternativcev za državni zbor. Morda za nepristranskega opazovalca oz. bralca ta informacija ni zadostna. Zato kot prizadeta hočeva razjasniti zadevo:

Dne 13. 10. 1986 so se zastopniki koroških alternativcev srečali pri Joklnu v Celovcu, da izvolijo oz. določijo osebe, ki bi zastopale alternativce na listi za državni zbor. Oba sva bila pripravljena kandidirati in sva bila potrjena. Pri

tem srečanju alternativcev je bil tudi borut Sommeregger. Predstavil se je dobesedno kot „pismoša“ (Briefträger), ki prinaša in zastopa interese ter preference KEL glede kandidatne liste. Ko je dojel, da so se alternativci odločili med drugimi tudi za naju, je izjavil, da KEL ne bo akceptirala volilnega predloga alternativcev, na katerem bi bila tudi midva, in bo proti taki odločitvi vložila svoj veto. Ko smo ga vprašali, zakaj midva ne bi smela kandidirati, je našel sledeče vzroke:

– Mira, da je nekooperativna, in že pri sindikalnih volitvah se je izkazalo, da sodelovanje z njo ni možno.

– Mirko, da je v javnosti napadal funkcionarje KEL; vrhu tega pri nekem srečanju Karlu Smoletu ni dal roke, marveč mu je pokazal... (hrbet?).

Če so to bili zares argumenti KEL proti nama, na srečanju ni bilo vsekakor jasno, da je Borut Sommeregger javno zastopal interese KEL in s tem tudi ni bilo potrebno, da bi nam dokazoval, kako funkcijo ima v KEL.

Mira Šmid in dr. Mirko Wakounig

Moji vtisi – takšni smo!

Hodila sem na pevske vaje. Učili smo se pesmi za snemanje. Poskrbeli so za instruktorja, da nam je nakazoval, kako se lepo in pravilo zapoje. Pesem lepo in pravilno zapeti je tudi umetnost.

Doživela sem brezbriznost pevcev – neresnost – netočnost in še kaj – strah in groza...

Prodajala sem vstopnice za koncert Slovenskega okteta. Zgrozila sem se nad brezbriznostjo naših ljudi. Sami izgovori: „Vstopnice so predrage – ne grem v cerkev – ne poznam Sloven-

skega okteta – nimam časa – saj gledam doma televizijo itn...“

Poslušala sem koncert. To je bilo enkratno doživetje. Takšnja dovršenost in ubranost petja. Vsaka pesem je lepa, ali najlepša je zame slovenska pesem. Mislim, da vsi, ki so se koncerta udeležili smo za nekaj časa bili odsotni od vsega zunanjega. Zazibala nas je lepa melodija, ki nam je pretresla dušo do dna in nam privabila celo solze v oči. Morali bi kot del slovenskega naroda biti ponosni, da premoremo takšne umetnike, ki so poznani po vsem svetu.

Poslušala sem radijsko oddaja „Še pomnite tovariši“, kako so raztrgali dužine, jih razgnali – pobili – požgali domove. Človek se zgroziš in če se zamisliš v te težke čase, se moraš prav zjokati.

Kaj vse je ta majhen narod moral prestati. Morali bi si biti bolj edini, boj enotni in imeti v sebi gotovi ponos. Tako pa največkrat klonimo vsakemu najmanjšemu pritisku in se s tem prodajamo. Sebi v sramoto drugim v veselje. Vsa naša razdejanost dela našim nasprotnikom samo užitek. Celotna družba nam ni naklonjena. Vsa prenasličnost in udobnost nas dela brezbrizne in malomarne. Večina misli samo nase in zato ni pripravljena česa žrtvovati za skupnost. Večina misli, da so dovolj pametni, da se jim ni treba več česa priučiti. Obiskati mogoče kakšen tečaj, se udeležiti raznih srečanj, v življenju za kaj dobrega navdušiti. Celo nobena kulturna prireditev jim ni več potrebna.

Večkrat smo brezbrizni sanjači – in kam nas bo to privedlo? Izprašajmo si svojo vest in se zamislimo kam plovemo? Plovemo li našemu dokončnemu izumrtju nasproti? Smo li samo Slovenci takšnji?

Haderlap K.

Von Haider, das wissen wir bereits,
kam für uns Kärntner nie was Gescheit's;
offen zeigt uns seine Politik,
wer für ihn ist, wählt die Nazis mit.
Der Artikel sieben im Staatsvertrag
beweist, daß Haider unrecht hat.
Unter Hitler gab's den Judenstern
und das Slovenischzeichen seh' der Jörgi gern.
Uns Kärntnern fällt die Wahl nicht schwer –
wir fordern: Zweisprachigkeit muß her!

Claudia Husny
Studentendorf Klagenfurt

Dober večer,
sosed Tomi Ogris,
predsednik SPZ!

Berem na strani 3 Slovenskega vestnika (24. 10. 1986) in nisem samo nevoljen, ampak tudi osupnjen nad lepimi publicami, cedenci se od samega zaklinjanja miru v naši koroški deželi, ki da se mora – po Jaspersu in Kirchschrägerju – pričeti v sredi posameznih ljudi in ki da je stanje brez preprirov med posamezniki in skupinami, stanje osebne notranje ubranosti, ravnotežja in zadovoljstva.

In tudi to je tam zapisano, da si ljudje v naši deželi želijo tak resnični mir tudi na javnih prireditvah...

In potem je tam še govor o zdaj že menda kar svetovnozgodovinskih slovensko- in nemškogovorečih Korošcih, ki se bojo te dni zblíževali brez sovraštva in bojazni, le kot enakovredni prebivalci skupne domovine. In še to jedrnatno spoznanje je tam: kultura se prizadeva za strpnost in prijateljstvo.

Razmišljam in ugovarjam: o tem, kako se prepri nareji, se spis še besede ne znebi. Menim, da se v sredi posameznih koroških ljudi naredi zaradi škode, sile, sitnosti, skratka zaradi krivice, ki jo je kdo komu prizadel. Kdo pa na Koroškem komu prizadeva takšno krivico, o tem čivkajo že vrabci na strehah, le predsedniku SPZ se od same sle po „miru“ v deželi ne da zapisati imena. Njegovi „nemškogovoreči Korošci“ to gotovo niso, saj je med njimi tudi on sam in sem jaz in si ti, ki to bereš, skratka smo vsi, ki se – po stari, pošteni navadi – imenujemo še kar naprej koroški Slovenci.

Dalje: sprašujem se, kako priti do „stanja osebne notranje ubranosti, ravnotežja in zadovoljstva“ v takem razžaljenem, zagrenjenem srecu koroškega Slovenca, če ne z odpravo take elementarne krivice (npr. zapostavljanja in zasramovanja naše materine besede v koroški javnosti, hujskanja proti naši dvojezični ljudski šoli idr.)?

Da bojo tudi letos na štirih krajih v deželi koroški ti „slovensko- in nemškogovoreči Korošci“ (ko da tisti, ki govorijo tudi italijansko ali angleško, ne bi smeli na te prireditve!) deležni „take zlahtne kulturne politike“ SPZ, torej ni samo hvale, ampak tudi pomisleka vredno, saj tistih, ki delajo slovenskemu narodu krivico, na te prireditve ne bo – V. Einspielerja, Feldnerja, Haiderja, Wagnérja itn.

Vsi koroški Slovenci vemo, da nam to krivico delajo, ne da bi se morali bati – po zakonu – zaslužene kazni.

Takšno „miroljubno“ mišljenje v željah predsednika SPZ končno zavede v rahlo smešno trditev, da se bojo na teh prireditvah „slovensko- in nemškogovoreči Korošci“ srečali le kot enakovredni prebivalci skupne domovine. Sprašujem se: s tem, da bojo smeli zapeti „nemškogovorečim“ sosedom kako slovensko pesem? Predsednik SPZ me napeljuje k domnevi, da je zase prevrednotil ali razvrednotil pojme narodni ponos in

narodno dostojanstvo. Moje – in ne samo moje – predstave o enakovrednosti koroških Slovencev so drugačne: brez naše narodne enakopravnosti, kakor nam je pisмено obljubljena v Državni pogodbi, nikjer ni in ne bo naše človeške enakovrednosti. Enakopravnosti pa koroški Slovenci vse dotlej ne bomo dosegli, dokler je ne bomo iztrgali tistim, ki jo imajo zaklenjeno, s složnimi, bistrimi političnimi akcijami – kakor v letih našega narodnega upora 1973 in 1976.

Da, gotovo je bil predsednik SPZ tedaj zraven, ko smo tulili slovensko pravico v noč Ulice 10. oktobra in so leteli pljunki na nas s celovških pločnikov. Kdo ve, kaj je pri tem občutil v svojem srcu, meni se je začelo svitati, da je samo v tem tuljenju naša enakopravnost, v njej pa vizija naše enakopravnosti, četudi samo kakor rahla slutnja naše jutranje zarje.

Res pa je, da miroljubni tisti dve noči nista bili, saj nista mogli biti, ko pa smo vprijoč zahtevali odpravo krivice, da bi končno že prišli v „stanje osebne notranje ubranosti, ravnotežja in zadovoljstva“. Takšne nemirne noči pa so prav zato bolj resnična „zlahtna kulturna politika“ kakor vse dvojezično ali poliglotsko pomirjevanje razdedinjenih in zatiranih koroških Slovencev. Kdor pozna našo narodno resnico in ji gleda v obraz, ve, da je tako pisanje otepanje prazne slame, kulturnoorganizacijski prazni tek in prazni dim, ki se v ničemer ne razlikuje od zamegljevanja in zlorabljanja pojmov, kakršno nam vsako nedeljo po zraku pošilja iz celovškega radia izglajevalni leporečnik Poldi Wagner, deželni mojster v varanju samega sebe.

Sicer pa, da ne bo nesporazuma, nikakor nisem zoper prepevanje v tem ali drugem ali tretjem jeziku, če slovenske pesmi ob avstrijskem državnem prazniku odgrinjajo blišč in bedo naše narodne zgodovine, podložništvo in kmečke upore, žrtve v bitkah s Turki in nacisti...

Toda kaj bi potem na takih prireditvah pričeli predsednikovi „dobri ljudje v naši deželi, ki si želijo, da pride na njih do izraza resnični mir“?

Kaj ne bi njegovi Nachbarji kar koj zapustili dvorano? In vendar ne verjamem, da rien ne va plus. Predsednik SPZ bi pri sestavi takšnih programov pač moral misliti na potrebo primarno informacijo ter sklicati zbor vseh slovenskih kulturnih in političnih delavcev, kajti več glav več ve.

Janko Messner

Opomba uredništva

V rubriki „Tribuna bralcev“ objavljamo od časa do časa dopise, ki jih prejmemo za objavo v našem listu. Pri tem izrecno poudarjamo, da v posameznih prispevkih izraženo mnenje ni nujno tudi mnenje uredništva.

Razlogi za padanje števila Slovencev na Koroškem

Poročilo osrednjih organizacij koroških Slovencev na 11. srečanju narodnosti sosednjih dežel
17. – 19. 10. 1986, Oberwart/Felsöör/Borta

Na južnem Koroškem so v drugi polovici 19. in vsaj v prvih desetletjih 20. stoletja živeli pretežno Slovenci. Danes je južna Koroška skoraj povsem dvojezična. Če naj verjamemo zadnjemu popisu prebivalstva, so nekateri deli na poti v enojezičnost. Da so Slovenci v veliki meri asimilirani, je dejstvo in rezultat socialnih, družbenopolitičnih in gospodarskih dejavnikov, zaradi katerih lahko govorimo o „vodeni asimilaciji“, germanizaciji oz. ponemčenju. Ponemčenje se je začelo v nekaterih slojih, končno pa se je razširilo na vso slovensko manjšino.

V ospredju procesa asimilacije, ki traja v koroških razmerah praviloma tri generacije, je prevzem jezika dominantne skupine. V središču napadov sil, ki odkrito ali prikrito pospešujejo asimilacijo, so ustanove in organizacije, ki posredujejo in učijo jezik ter omogočajo jezikovno sporazumevanje. Slovenščina ni samo komunikacijsko sredstvo, ampak tudi pomemben znak identitete. Napad na jezik (narečje) je hkrati napad na osebe, ki jim je ta znak del identitete. Do danes ponemčevalci omalovažujejo slovenski jezik, češ da je brez vrednosti in nefunkcionalen, s čimer seveda pospešujejo raznarodovanje. Že za časa prebujanja narodov so slovensčini odrekli funkcionalnost v političnem in družbenem življenju Koroške, onemogočili so vsa prizadevanja, da bi bila priznana za enakopraven učni, uradni in sodni jezik, iz javnosti so jo tako rekoč odinili. Pozneje so delali manjšinsko politiko, to se pravi, sistematično politično-ideološko cepili narodno skupino, s pomočjo jezikovnopolične in ideološke konstrukcije „vindišarjev“ in „vindišarščine“; v času nacizma je bilo popolno ponemčenje in izginutje slovenske manjšine povzdignjeno v program in uresničevano v praksi. Do danes je pojem „vindišarščine“, potem ko so ga tudi v Drugi republiki veliko uporabljali, opravičilo svoje: precejšen del koroških Slovencev je zrel za asimilacijo. Tako je Koroški Heimatdienst ob tajnem ugotavljanju materinščine novembra 1976 lahko ponavljal geslo: „Odloči se za nemščino, če nočeš biti Slovenec!“ Težnje po ločitvi v obveznem šolstvu so zaenkrat zaključek tega razvoja. Slovenščino naj bi še bolj marginalizirali, še bolj odrinili na rob.

Tiste, ki bi radi ta hitri proces asimilacije ovirali ali zaustavili in ki zahtevajo enakopravnost slovenščine in tiste, ki jo govorijo, difamirajo kot radikalne, ekstremistične Slovence in jih obtožujejo slovenizacije, njihovo dejavnost pa enačijo z dejavnostjo asimilatorjev.

Že zelo zgodaj je bilo jasno, da je družbeni vzpon koroških Slovencev praviloma povezan z ločitvijo od njihove narodnosti. Sredi 19. stoletja je na slovenskem oz. jezikovno mešanem Koroškem vladal nemški vrhnji sloj. Oviral je vsako gospodarsko in družbeno pobudo Slovencev in bil zagrizen nasprotnik slovenskega narodnega gibanja. Novo nastajajoči družbeni sloji so bili ponemčeni in tako v službi interesov nemškega meščanskega vrhnjega sloja. Asimilaciji je najprej podleglo slovensko meščansko izobraženstvo, ki se je zaradi razvoja uprave in šolstva zelo pomnožilo. To odiranje in izguba izobraženstva je bila prvi udarec za nastanek slovenske identitete. Nato je germanizacija zajela v nadregionalno gospodarsko življenje vključeno podeželsko meščanstvo (večje posestnike, trgovce, lesne trgovce). Pri ogromni večini prebivalstva, slovenskih malih kmetih in delavstvu, ki je začelo nastajati zaradi deagrarnizacije, se je sprememba jezika začela počasneje, kljub utrakvistični šoli, ki je bila izvrstno germanizacijsko orodje, in sicer zaradi tega, ker ni bilo (dovolj) mobilno. Da se ti sloji ne bi priključili slovenskemu narodnemu gibanju, so jih z gospodarskim in političnim pritiskom kot t. im. „Nemcem prijazne“ vključevali v nemški tabor in jih izigrali proti narodno zavednim Slovincem.

Pri slovenski manjšini kažejo podatki popisa prebivalstva socialno strukturo, ki nenaravno teži k tradi-

cionalnim sektorjem gospodarstva. Izenačenje je uspelo le v nekaterih delih in področjih. Lahko trdimo, da vzroki asimilacije vsaj v prvi vrsti niso „naravni“ strukturni razlogi, ampak da jih moramo iskati na področju politike. Germanizacija, ki poteka s pomočjo države, politike in društvenega življenja, je zavarovana s političnimi mehanizmi. Primere zato najdemo v vzgoji in izobraževanju, v ureditvi uradnega jezika, v personalni politiki in nenazadnje v samih uradnih popisih prebivalstva. Če javne ustanove niso zadosti, opravljajo „narodnoobrambno delo“ nemškonalne stranke in društva; razvijajo asimilacijsko dejavnost, ki je danes v nasprotju s 5. odst. 7. člena avstrijske državne pogodbe. Poleg tega so postavili celo ideološko zgradbo, ki upravičuje ponemčevanje Slovencev kot baje „naraven“ razvoj in zanikuje njegove gospodarske vzroke.

V posameznih fazah ponemčevanja so nastale nove stranke, ki so ovirale težnje koroških Slovencev po emancipaciji in še odkrito zavzemale za njihovo asimilacijo. Pa tudi koro-

ška socialna demokracija je vedno branila „obstoječe privajene razmere“ pred zahtevami po večjem upoštevanju slovenščine v šoli in pred uradi in ni bila zmožna spoznati, da je zatiranje slovenskega jezika oblika socialnega zatiranja na kulturnem področju. Stiki z gospodarskim in upravnim področjem so Slovence odtujili njihovi narodnosti najprej politično, potem pa še jezikovno. S priznavanjem k nemščini ali še bolj z asimilacijo naj bi pokazali politično lepo obnašanje; če so tako ravnali, so jih pustili pri miru, narodno zavedne Slovence pa so diskriminirali. Asimilacijski mehanizmi so delovali brez vidne uporabe sile, vendar so se lahko spremenili v očitno nasilje, če so to zunanje razmere dopuščale ali pa če so Slovenci dosegli skromne uspehe.

Utrakvistična šola je bila pomemben germanizacijski instrument, ker je premalo upoštevala slovenščino in jo v očeh vseh omalovaževala. Slovenščino je le deloma učila v smislu razširitve znanja in uporabe jezika. Nadalje bi morala šola posredovati znanje in vpogled v družbeno razmerja, kar bi tudi ojačilo povezavo z narodno skupino. Na Koroškem pa naj bi prispevala tudi k mirnemu sporazumevanju med narodnima skupinama. Če napravimo obračun, vidimo, da je koroško šolstvo te tri naloge le slabo opravilo. Prej je prispevalo k temu, da so bili Slovenci v izobraže-

vanju zanemarjeni, da je njihova narodnostna identiteta oslabela in da se je narodnostni boj zaostril. Jezikovno ureditev na ljudskih šolah lahko opišemo tudi kot rezultat neenake volilne pravice. Ogromna večina otrok, ki so začeli hoditi v šolo, je vse do štiridesetih let 20. stoletja govdirila samo slovensko. Slovenščino so zato v začetku šolanja morali uporabljati, pa čeprav samo kot pomožni jezik pri učenju nemščine. V višjih razredih je skoraj niso upoštevali. Na celovškem učiteljskem so se do priključitve Nemčiji l. 1938 zadovoljili s tem, da so učiteljskim kom posredovali toliko slovenščine, kolikor je bilo neobhodno potrebno za poučevanje na južnokoroških šolah, pri tem pa dobro pazili, da so po prof. Apihu ta predmet poučevali samo še nemški nacionalci. Nekoliko boljši je bil položaj na celovski gimnaziji, kjer se je dolgo časa šolal tudi slovenski duhovniški naraščaj. Zaradi nezadostne izobrazbe v materinščini so bili Slovenci močno zapostavljeni pri ekonomskem napredovanju. Dvojezično šolstvo, ki so ga vpeljali po drugi svetovni vojni, naj bi dvignilo izobrazbeno raven prebivalcev južne Koroške in prispevalo k razumevanju med narodoma. Odlok iz l. 1945 so l. 1959 odpravili; od tedaj naprej koroški nemški nacionalci zahtevajo ločitev koroškega šolstva po narodnosti in močno ozemeljsko zožitev ozemlja, na katerem še

Udeleženci so 11. srečanje izkoristili za ponovno izmenjavo mnenj.

obstaja dvojezični pouk. Ta zahteva je usmerjena tudi proti učiteljem s kvalifikacijo za dvojezično poučevanje.

Poleg vztrajanja pri „obstojećih privajenih razmerah“ se razvijajo tudi nove subtilnejše strategije za to, da se asimilacija ne bi ustavila. Slovincem zavestno in proti njihovi izrecni volji preprečujejo dostop do pomembnih novosti. Na področju komunikacijskih sredstev to velja za televizijo, pa tudi za radio. Slovenska manjšina je izključena iz procesa modernizacije tudi na širokih področjih vzgoje in izobraževanja, pa tudi na kulturno-političnem področju si mora pomagati sama in s svojimi sredstvi razvijati dejavnosti, ki jih za večinsko prebivalstvo opravljajo ustanove, ki jih financira ali vsaj subvencionira država.

Infrastrukturne razmere v južnem delu dežele so prispevale k temu, da se struktura prebivalstva ni razvijala v skladu z družbeno normo. Po propadu železarstva je bilo to področje ekonomsko zanemarjeno, tradicionalna gospodarska struktura se ni ohranila, niso se razvile nove strukture, iz obrtnih obratov so zelo redko nastali industrijski. Ena od posledic je bilo tudi močno izseljevanje iz nekaterih delov v prekomorske dežele. S priključitvijo Avstrije k Tretjemu rajhu je to področje zajel val modernizacije; vendar v njem koroški Slovenci niso imeli več pravice do obstoja.

dalje prihodnjič

3 VAŠEGA CENJENEGA OBISKA SE VESELJO DOMAČE POSOJILNICE

BILČOVŠ
s poslovalnico
KOTMARA VAS
VELIKOVEC
s poslovalnico
DJEKŠE
ZILSKA BISTRICA
ŽELEZNA KAPLA
s poslovalnicama
GALICIJA
MIKLAVČEVO

PLIBERK
s poslovalnicama
ŠMIHEL NAD
PLIBERKOM
ŽVABEK
ŠENTJAKOB V ROŽU
s poslovalnicama
BAČE
LEDINCE
PODRAVLJE
MARIJA NA ZILI

BOROVlje
s poslovalnicama
GLINJE
PODLJUBELJ
SELE
ŠENTJANŽ V ROŽU
ŠMARJETA V ROŽU
HODIŠE - ŠKOFIČE
s poslovalnico
HODIŠE
LOČILO

CELOVEC
s poslovalnico
RADIŠE
DOBRLA VAS
s poslovalnicama
SINČA VAS
ŠENTPRIMOŽ
ŠKOCIJAN
GLOBASNICA

ter **ZVEZA BANK** // Celovcu

Svetovni teden varčevanja

DO 31. OKTOBRA 1986

Zaključno poročilo

sprejeto na 11. srečanju narodnosti sosednjih dežel od 17. do 19. oktobra 1986 v Oberwartu-u/Felsöör

Od 17. do 19. oktobra 1986 je potekalo v Oberwart-u/Felsöör 11. srečanje narodnosti sosednjih dežel, ki so se ga udeležile narodnosti iz Avstrije, Italije, Madžarske, Jugoslavije in Švice. Zastopniki 25 organizacij in institucij 17 različnih narodnosti iz imenovanih 5 sosednjih dežel so razpravljali o „številkem nazadovanju narodnosti in njegovih vzrokih“.

Srečanje je izvedlo Gradiščansko-madžarsko kulturno društvo. Po obsežnih poročilih zastopnikov narodnosti in po znanstvenih referatih so udeleženci navedli predvsem sledeče dejavnike, ki delujejo asimilacijsko: deagrarnizacija in prehod v moderno industrijsko družbo, migracija avtohtonega prebivalstva, ukrepi dominantne skupine pri delitvi socialnih, gospodarskih in kulturnih sredstev, nadvrednotenje nacionalne identitete večinskega prebivalstva, razpolaganje z masovnimi sredstvi javnega obveščanja, mešani zakoni, neenakost startnih pozicij.

Narodnosti uveljavljajo dejavnike, ki delujejo proti asimilaciji kot so to dvojezičnost, lastne organizacije, ustvarjanje gospodarskih osnov, ki zagotavljajo existenco v naseljenih prostorih. Ti dejavniki so neučinkoviti, če jih ne podpirajo v zadovoljivi meri država in javne institucije.

Udeleženci srečanja so se zedinili na delovni model, za koordinatorja je bil ponovno izvoljen dr. Franci Zwitter, naslednje srečanje bodo pripravili Ladinci v Južnem Tirolo. 12. srečanje bo razpravljalo o ekonomskih aspektih narodnostne problematike, o točnem naslovu bo odločal koordinacijski odbor.

RADIO TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

Petek, 31. 10.: 9.00 Poročila - 9.05 Ljudje in živali - 9.30 Ruščina - 10.00 Varčevanje - 10.15 Tehnike upodabljajoče umetnosti - 10.30 Milijonski rop, ameriški film - 12.25 Poročila in ozadja - 13.25 Poročila - 16.30 Za otroke - 17.05 Nikolaas, deček iz Flandrije - 17.30 Mala nogometna enajsterica in njene stiske - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi, družinska oddaja - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 V najboljši družbi - 21.00 Modna revija - 21.05 Z mojimi vročimi solzami, film o skladatelju Schubertu - 23.35 Shoah.

Sobota, 1. 11.: 14.15 Mož šestih let, sovjetski film - 15.30 Risanka - 15.45 Otroci iz Doline mlinov - 16.15 Najstarejši vseh vrabcev, češki otroški film - 17.25 Helmi, prometna vzgoja otrok - 17.30 Začarana planina, ljudska pripovedka - 18.15 Oknar - 19.00 Slike iz Avstrije - 19.30 Čas v sliki - 19.45 Šport - 20.15 Dunaj vabi, kviz - 21.55 Obrazi Evrope - 22.05 Shoah.

Nedelja, 2. 11.: 11.00 Pogovor z novinarji - 14.20 Prijel me je za roko, novozelandski film - 16.00 Alice v čudežni deželi - 16.25 Ana in njen pes - 17.40 Helmi, prometna vzgoja za otroke - 17.45 Seniorski klub - 18.30 Mi, družinska oddaja - 19.00 Slike iz Avstrije - 19.30 Čas v sliki - 19.45 Šport - 20.15 Z mojimi vročimi solzami, film o skladatelju Schubertu - 21.45 Kristina Lavant, njena beseda in osebnost - 22.30 Shoah.

Ponedeljek, 3. 11.: 9.00 Poročila - 9.05 Ljudje in živali - 9.30 Vabimo k mizi - 10.00 Svet postaja manjši, obveščevalna tehnika včeraj in danes - 10.30 Goljat in Herkul, italijansko-francoski film - 11.45 Rdeči panter - 12.00 Dunajski židje danes, dokumentacija - 13.00 Poročila - 16.30 Za otroke - 17.05 Calimero - 17.30 V svetu divjih živali - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi, družinska oddaja - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Šport - 21.08 Kuharski mojstri - 21.15 Zadožnica za mrtvega, kriminalna - 22.00 Najlepši avtomobili sveta - 22.05 Rimski zakladi - 22.50 Balet Ane Frank - 23.30 Poročila.

Torek, 4. 11.: 9.00 Poročila - 9.05 Ljudje in živali - 9.30 Šolska oddaja - 10.00 Raimund: Kmet kot milijonar - 10.15 Jazzgimnastika - 10.30 Mož šestih let, sovjetski film - 11.45 Risanka - 12.10 Šport - 13.00 Poročila - 16.30 Za otroke - 17.05 Čebelica Maja - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi, družinska oddaja - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Inozemski report - 21.08 Poglej in uganj - 21.15 Dallas - 22.00 Slike v zrcalu - 22.45 Gradnja je umetnost - 23.15 Serpico.

Sreda, 5. 11.: 9.00 Poročila - 9.05 Ljudje in živali - 9.30 Šolska oddaja - 10.00 Avstrijski mladinski Rdeči križ - 10.15 Kovine - 10.30 Prijel me je za roko, novozelandski film - 12.00 Plesi iz vsega sveta - 12.10 Inozemski report - 13.00 Poročila - 16.30 Lutkovni oder - 17.05 Risanka - 17.30 Sipe iz drugega nadstropja - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi, družinska oddaja - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Sam proti mafiji - 22.15 Južna Tirolska, dokumentacija - 23.10 S telesom in dušo, film.

Četrtek, 6. 11.: 9.00 Poročila - 9.05 Ljudje in živali - 9.30 Dežela in ljudje - 10.00 Šolska oddaja - 10.30 Začelo se je tako nedolžno, nemški film - 11.55 Risanka - 12.15 Seniorski klub - 13.00 Poročila - 16.30 Za otroke - 17.05 Sindbadove pustolovščine - 17.30 1:0 za otroke - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi, družinska oddaja - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Ljubezen kot v knjigi, uprizoritev Löwingerjevega gledališča - 21.40 Nogomet in toto - 22.10 Zadnje dejanje, avstrijski film o zadnjih dneh druge svetovne vojne.

AVSTRIJA 2

Petek, 31. 10.: 16.20 Bolnišnica na robu mesta - 17.15 Pustolovščine z belimi medvedi - 18.00 Tedenski obzornik - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Herkulov mit - 21.00 Novo v kinu - 21.15 Čas v sliki - 21.35 Kulturne novice - 21.45 Šport - 22.15 Goljat in Herkul, italijansko-francoski film - 23.35 Columbo.

Sobota, 1. 11.: 9.00 Poročila - 9.05 Risanka - 9.30 Herkulov mit - 10.15 Posebna razstava, kabaret - 11.45 Sto mojstrov - 12.00 Koncert - 14.15 Konfrontacije in srečanja - 15.45 Tedenski pregled sporeda - 16.15 Ljudska glasba iz Avstrije - 17.00 Ljuba družina - 17.45 Živali iščejo dom - 18.00 Pan-optikum - 18.25 Nogomet - 19.00 Za prijatelje filma - 19.30 Čas v sliki - 19.45 Slavnih zbiralci - 20.15 Z mojimi vročimi solzami, film o skladatelju Schubertu - 21.45 Šport - 22.20 Zadeva Serrano, francoski film.

Nedelja, 2. 11.: 9.00 Poročila - 9.05 Rdeči panter - 9.30 Heidemarje, prenos iz gledališča - 10.40 Prizadeti otroci - 11.00 Koncert - 15.00 Športno popoldne - 16.45 Slavnih zbiralci - 17.15 Operni vodič - 17.45 150 let Merana - 18.30 Brez nagobčnika, mladinski magazin - 19.30 Čas v sliki - 19.45 Zadeva za ljudskega odvetnika - 20.15 Mala čajanka, ameriški film - 22.15 Loto - 22.25 Šport - 22.45 Zgodbe o očalih - 23.30 Franz Liszt.

Ponedeljek, 3. 11.: 17.30 Biologija - 18.00 Lindenstraße - 18.30 Kolt za vsak primer - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Pustolovščine Sherlocka Holmsa - 21.08 Kuharski mojstri - 21.15 Čas v sliki - 21.35 Kulturne novice - 21.45 Šiling - 22.05 Malpertuis, belgijsko-francosko-nemški film - 23.45 Adamovi.

Torek, 4. 11.: 17.00 Šolska oddaja - 17.15 Energija - 18.00 Kviz z otroci - 18.30 Kolt za vsak primer - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Rdečebelobelo-rdeči kviz - 21.08 Poglej in uganj - 21.15 Čas v sliki - 21.35 Kulturne novice - 21.45 Klub 2.

Sreda, 5. 11.: 17.00 Energija - 17.30 Dežela in ljudje - 18.00 Poznana divjina - 18.30 Kolt za

Pridobivaj nove naročnike Slovenskega vestnika

vsak primer - 21.15 Čas v sliki - 20.15 Liszt v Weimarju 21.15 Čas v sliki - 21.35 Kulturne novice - 21.45 Knjižni kotiček - 22.30 Šport.

Četrtek, 6. 11.: 17.05 Zastrupljena zemlja - 18.00 Avstrijska kuhinja - 18.30 Simon Templar - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Pogovor s kanclerskimi kandidati - 21.45 Čas v sliki - 22.05 Kulturne novice - 22.15 Klub 2.

LJUBLJANA

Petek, 31. 10.: 9.00 Tednik - 10.10 Glasba starega Jadrana - 15.55 Mozaik - 17.25 Poročila - 17.30 Miške mačke vrtičke, otroška oddaja - 17.50 Modro poletje - 18.15 Naravne nesreče, izobraževalna oddaja - 18.45 Risanka - 19.00 Obzornik ljubljanskega območja - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.05 Vzpon afriške državnosti - 21.10 Derrick - 22.10 Dnevnik - 22.30 Zadetek v srce, italijanski film.

Sobota, 1. 11.: 8.05 Poročila - 8.10 Na paši v planini - 8.25 J. Ribičič: Miškolin - 8.40 Miške mačke vrtičke, otroška oddaja - 9.00 Exlibris - 10.00 MPZ Zagorje '86 - 10.30 Predelava odpadkov, izobraževalna oddaja - 11.00 Vzpon državnosti - 12.00 G. Verdi: Requiem -

Proti oboroževalni kozmetiki

Med 31. 10. in 3. 11. bo na Dunaju mirovni kamp ob zasedanju KVSE

Evropa enajst let po prvi evropski konferenci za varnost in razorožitev (KVSE) ni postala varnejša, ugotavljajo mirovni aktivisti iz številnih evropskih držav, ki se bodo konec tedna zbrali na mirovnem kampu na Dunaju. Enajst let po sklepih v Helsinkih večina tam sprejetih načel ni izpolnjenih. Zato zahtevajo mirovni aktivisti iz sosednjih dežel od zastopnikov evropskih vlad:

„Ukrepajte končno!“

Pod tem naslovom so po enoletni široki razpravi objavili tudi obširen poziv, ki povezuje zahteve na treh področjih: za uresničevanje človeških in manjšinskih pravic, za čezmejno sodelovanje pri zaščiti okolja in za resnično razorožitev ter sodelovanje nevtralnih in nevrščeneh držav. Neodvisne mirovne iniciative, katoliške in zelene grupacije nosijo ta mirovni kamp, ki se izrecno zoperstavlja proti izigravanju npr. vprašanja človeških pravic proti razoroževalnim zahtevam ali obratno!

Mirovni kamp se bo začel v petek 31. 10. zvečer s spoznavanjem udeležencev v Jugendgästehaus Brigittenau (20. okraj). Glavno izmenjavo mnenj in razpravo o predlogih pa bodo v soboto in nedeljo organizirali v delovnih skupinah, ki bodo zasedale v Albert-Schweitzer-Haus (9. okraj, na vogalu Schwarzschanerstr./Garnisonsgasse). Razpravljali bodo o človeških pravicah znotraj držav KSVE; o možnostih skupnega delovanja proti uni-

čevanju okolja, ki sega preko meja (npr. jedrske naprave Wackersdorf v ZRN, Basebeck na Švedskem, in ogromna jedrska elektrarna ob francosko-nemški-luksemburški meji) in o poskusih za ustvarjanje zaupanja, za področja brez orožja in o skupnih perspektivah mirovnih gibanj v nevtralnih in nevrščeneh državah.

Zaključili bodo mirovni kamp v ponedeljek z manifestacijo na Stefansplatzu in z baklado na Josefsplatz v bližini konferenčnega centra KVSE.

S podijsko diskusijo o „prispevkih za popuščanje napetosti od spodaj“ pa bodo med drugim razpravljali v ponedeljek ob 20.00 uri v Albert-Schweitzer-Haus Ingrid Baksche (Ljubljana), Dieter Esche (Berlin), Jiri Pelinka, Jane Mayes (Velika Britanija), diskusijo bo vodil Arno Truger (Friedensinstitut Schlaing).

Tudi v Celovcu, Gradcu in drugih avstrijskih krajih so te dni mirovne iniciative nastopile za prekinitve jedrskih poizkusov, in za ukinitve jedrskega oboroževanja. Delegacija avstrijskega mirovnega gibanja je ministru Moritzu predlagala naj vključijo zahtevo po ukinitvi jedrskih poizkusov v šolsko mirovno vzgojo. Proti oboroževanju v vesolju je v Rimu protestiralo 500.000 ljudi!

13.30 Pod steklenim zvonom - 14.00 Mir in razorožitev - 14.30 Poročila - 15.25 Quo vadis homo sapiens, romunski risani film - 16.30 Zgodbe iz življenja rastlin - 16.55 Košarka - 18.30 Kratki film - 18.45 Risanka - 19.00 Še nekaj zase! - 19.30 Dnevnik - 19.45 Vreme - 19.50 Zrcalo tedna - 20.15 Otroci raja, 1. del francoskega filma - 21.45 Dnevnik - 22.00 Otroci raja, 2. del francoskega filma.

Naša pesem - 18.45 Risanka - 19.00 Podravski obzornik - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.05 Zlati fantje - 21.00 Aktualno - 21.40 Svetlana Makarovič: Desetnica - 22.20 Poročila.

Torek, 4. 11.: 9.00 Vesolje: Harmonija svetov - 16.25 Mozaik - 17.25 Poročila - 17.30 Miti in legende - 17.45 Halo, Ljubljana, tu Bratislava - 18.45 Risanka - 19.00 Severnoprimorski obzornik - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.05 Heinrich von Kleist: Razbiti vrč - 21.50 Svet na zaslonu - 22.35 Dnevnik.

Sreda, 5. 11.: 9.00 Fran S. Škofič: Gospod s preseka gledališki prenos - 16.05 Mozaik - 17.25 Poročila - 17.30 Slovenske ljudske pravljice - 17.45 Razbojnik iz Kardemome - 18.15 Ladje na Jadranu - 18.40 Risanka - 19.00 Gorenjski obzornik - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.05 Pojdi in poglej, beloruski film - 22.30 Dnevnik.

Četrtek, 6. 11.: 9.00 Otroci galerije - 15.55 Mozaik - 17.25 Poročila - 17.30 Zbiramo star papir - 18.15 Obramba in samozadržita - 18.45 Risanka - 19.00 Zasavski obzornik - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.05 Tednik - 21.05 Besediloslavni utrinki - 21.10 Kuharski nasveti - 21.20 Učitelj Louis Meissonnier - 22.40 Dnevnik - 22.35 Mir in razorožitev - 23.05 Kronika tedna domačega filma.

Nedelja, 2. 11.: 9.10 Poročila - 9.15 Risanke - 10.10 Lutkovni živ žav - 10.15 Zgodbe modrega telefona - 10.35 Težki časi - 11.25 Koroška poje - 12.00 Kmetijska oddaja - 13.00 Poročila - 15.35 Življenjski vzpon, ameriški film - 15.55 Poročila - 16.00 Kavarna - 16.55 V starem Chicagu, ameriški film - 18.45 Risanka - 19.00 Potrošniška porota - 19.30 Dnevnik - 19.53 Vreme - 20.00 Internet: Človek - 21.00 Nogomet - 21.35 Športni pregled - 22.15 Slovenci v zamejstvu - 22.45 Poročila.

Ponedeljek, 3. 11.: 9.00 Zrcalo tedna - 9.20 Integrali - 15.45 Mozaik - 17.20 Poročila - 17.25 Irinin hočem - 17.45 Smogovci - 18.15

Slovenski VESTNIK. Izdajatelj in založnik: Zveza Slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straže 16. Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straže 16. Telefonski št.: (0 42 22) 51 43 00-30 (Rado Janežič) 31 (Lubo Urbajs) 32 (Andrej Kokot) 33 (Vinko Wieser). Teleks: 42 20 86 snd k. Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana. Letna naročnina: 2500 dinarjev.

SLOVENSKE ODDAJE AVSTRIJSKEGA RADIA

Vsak dan od 18.10 - 19.00. Petek, 31. 10.: Duhovni nagovor Voščila. Sobota, 1. 11.: Vsi sveti. Nedelja, 2. 11.: Nove knjige. Ponedeljek, 3. 11.: Najlepše pesmi Pavla Kernjaka - V živo s Trebinje ob Dravi. Torek, 4. 11.: Otroška oddaja. Sreda, 5. 11.: Slovenski solisti Resna glasba. Četrtek, 6. 11.: Rož - Podjuna - Zila. Petek, 7. 11.: Iz kulturnega življenja.

Slovenska študijska knjižnica. priporoča knjige iz mladinske knjižne zbirke „Knjižnica Sinjega galeba“. Cénac C.: Na milijarde sonc mladinska povest o vesoljskih bitijih. - Ljubljana: Mladinska knjiga. - 131 str.: ilustr. - (Sinji galeb; 178). Bogomolov V. O.: Ivanovo otroštvo je lepa novela, ki je dobila na beneškem festivalu najvišjo nagrado - zlatega leva. - Ljubljana: Mladinska knjiga. - 98 str.: ilustr. - (Sinji galeb; 219). Centkiewicz A. C.: Odarpi Egigov sin opisuje življenje prebivalcev ledenih poljan. - Ljubljana: Mladinska knjiga. - 152 str.: ilustr. - (Sinji galeb; 225). Golar M.: Verženci zabavne zgodbe o nabritih Veržencih za časa Turkov do današnjih dni. - Ljubljana: Mladinska knjiga. - 125 str.: ilustr. - (Sinji galeb; 239). Kolmanič K.: Sanje o zlatih gumbih pripoved obravnava medvojni dogodek in v njej nastopa resničen kurir partizanski, ki nam približa resnico o dogajanjih med vojno. - Ljubljana: Mladinska knjiga. - 183 str.: ilustr. - (Sinji galeb; 243). Kovač P.: Urške so brez napake v tej zgodbi doživljamo, kako se osnovnošolka razvija v mlado kritično osebo; Andrejev ni nikoli preveč: realistična proza, ki opisuje šolsko življenje fantovske klope. - Ljubljana: Mladinska knjiga. - 147 str.: ilustr. - (Sinji galeb; 226). Lindgren A.: Ronja razbojniška hči je optimistična in človeško toplja pravljica, ki so jo na Švedskem posneli tudi na filmski trak. - Ljubljana: Mladinska knjiga. - 172 str.: ilustr. - (Sinji galeb; 254). SSK ima svoje prostore v Mladinskem domu, Mikschalle 4. Knjižnica dobiva od leta 1974-75 ves obvezni izvod SR Slovenije. Poleg tega zbiramo tudi tako imenovano avstrijsko slovenico. Knjige so zelo različne vsebine in so namenjene vsem starostnim stopnjam in poklicnim skupinam. Prav gotovo bodo tudi VAS nekatere zanimala. Knjižnica posluje: v ponedeljek in torek od 10. do 18. ure v sredo, četrtek in petek od 8. do 16. ure. VESELIMO SE VAŠEGA OBISKA.

Obiščite Werner Bergovo galerijo v Pliberku

Slovenski vestnik praznuje 40-letnico. Le še mesec dni je časa! Nagradno tekmovanje za pridobivanje novih naročnikov se izteka. Bralke in bralce našega lista opozarjamo, da se ena izmed akcij v okviru 40-letnice Slovenskega vestnika, namreč nagradno tekmovanje za pridobivanje novih naročnikov, počasi bliža koncu. Le še mesec dni, do konca novembra 1986, imate časa - izkoristite ga in pomagajte širiti krog naročnikov. Po končani akciji bomo med tiste, ki so se posebno potrudili, razdelili vrsto lepih nagrad. Že večkrat smo te nagrade predstavili v besedi in sliki, naj jih še enkrat omenimo: ● Mikrokomputer Comodore 64 ● Vrhunske smuči iz tovarne Elan na Brnci ● Stenske omare iz tovarne IPH v Žitari vasi ● Pogostitve v hotelu Korotan v Sekiri in hotelu Obir v Železni Kapli. Tudi za tiste, ki se na novo vključijo v družino vestnikovih bralcev, smo pripravili za dobrodošlico majhno darilo: ali pisalno garnituro ali stenski blok - oboje seveda z napisom, ki opozarja na letošnjo 40-letnico Slovenskega vestnika. V prihodnjih tednih torej s skupnimi močmi za pridobivanje novih naročnikov. Čim več jih boste pridobili, tem več izgledov boste imeli, da prejmete eno izmed lepih nagrad. Obenem pa boste s tem tudi Slovenskemu vestniku - našemu skupnemu glasilu napravili darilo za njegov jubilej. Poslužite se naročilnice!

Informacija je več kot senzacija. Novega naročnika/novo naročnico pridobil(a): (ime in priimek) (naslov) (pošta). Drucksache Tiskovina. P. n. Slovenski VESTNIK. Postfach/poštni predal 408 9021 Klagenfurt/Celovec.

